SỐ THỨ 971 — NGÀY THỨ SÁU 7 OCTOBRE 1921 — NGÀY MÙNG 7 THÁNG CHÍN ANNAM NĂM TÂN-DẬU — NĂM THỨ 14

DIRECTEUR — PROPRIÉTAIRE: NGUYỄN-VĂN-CỦA

TÉLÉPHONE : 200

Adresse télégraphique: LUCTINH — SAIGON

GIÁ BÁN

	Bổn-quốc	Ngoại-quốc
Một năm . . .	12 00	15 00
Sáu tháng . .	6 50	8 00
Ba tháng . . .	3 50	4 50

BÁN LẺ MỖI SỐ . . . 0 05

Mua báo thì kể từ ngày mùng một và ngày 16 mỗi tháng và phải trả tiền trước.

Lục Tỉnh Tân Văn

(LỤC-TỈNH TÂN-VĂN & NAM-TRUNG NHỰT-BÁO RÉUNIS)

聞新省六 報日中南

JOURNAL QUOTIDIEN

NHỰT BÁO xuất bản mỗi ngày, trừ ngày lễ và chúa nhựt

POUR LES ANNONCES
s'adresser à Saigon:
aux Bureaux du Journal
rue Catinat, 153-155-157 (1er étage)
à Hanoï: aux Bureaux
du Trung-Bắc Tân-Văn
à Paris: chez M. M. Mayence & Cie
9, rue Tronchet

On traite à forfait pour les contrats de longue durée. Les prix sont payables d'avance.

Thư, chèques và mandats gửi mua báo thì đề ngày cho M. NGUYỄN-VĂN-CỦA, Tổng-lý Lục-Tỉnh Tân-Văn, còn bài vở đăng báo thì đề cho M. LÊ-HOÀNG-MƯU, chủ bút.

TỐI YẾU CHỈ TỪ

Trước kia đã có nói từ « Lục-Tỉnh-Tân-Văn » với từ « Nam-trung », cả hai, đều thuộc về ông Nguyễn-văn-Của làm chủ, hiệp nhau lại làm nên một tờ « Nhựt-báo » đề hiệu cả « Lục-Tỉnh-Tân-Văn », thường ngày thường xuất bản một số, trừ ngày lễ và Chúa-nhựt. Ấy cũng vì bấy lâu chư-quí độc-giả hết lòng vì nghĩa, giúp cho Bổn-Báo thạnh hành, nên Bổn-Báo chẳng nệ gánh vát nặng-nề, hao của tốn công, rằng mở mang ra đề gọi trước là đền ân trị-ngộ cho chư-tôn và làm rỡ-ràng cho sử sổ; sau giúp ích cho nước, lợi cho dân, ngõ hầu cọng hưởng thái-bình. Văn-minh tấn bộ.

Báo thêm số, từ nhiên, giá phải đổi cao; Song Bổn-Báo, cũng vì ân người cũ, đề cho những người đã mua năm mua tháng rồi mà chưa mãng, đặng tiếp báo thêu, như một mà khỏi phải trả thêm tiền chi cả. Trừ ra người mới khởi mua, hoặc người cũ mãng kỳ rồi muốn mua lại nữa, thì phải trả theo giá mới định:

Một năm.	12 00
Sáu tháng.	6 50
Ba tháng.	3 00

Còn người đã có mua dủ hai hiệu « Lục-Tỉnh-Tân-Văn » và « Nam-Trung », Bổn-Báo sẽ buôn tiền mua « Nam-Trung », hườn dủ mấy tháng còn dư lại.

Nhà báo chẳng đổi; cũng còn ở đàng Catinat, số 153-155-157, tăng lầu thứ nhứt như thường.

Vậy xin, từ đây, chư quí độc-giả có gởi tiền mua báo, cứ đề ngày cho:

Ông NGUYỄN-VĂN-CỦA
Tổng-lý « Lục-Tỉnh Tân-Văn »
đàng Catinat, 153-155-157.

Còn bài vở đăng báo, thì đề ngày cho: M. LÊ-HOÀNG-MƯU, Chủ-bút.

Lời gần rẻ rỏi, xin chư-tôn ghi đề.

Rồi đây, Bổn-báo còn mặt lớn trần trọng, kính xin độc-giả niệm tình:

Từ trước, Nam-kỳ tuy có dủ thứ báo quốc-âm, song đều là tuần-báo, hoặc bán-tuần báo thôi, chưa thấy có « Nhựt-Báo » xuất hiện.

Nay Bổn-báo mở từ « Lục-Tỉnh Tân-Văn » làm từ « Nhựt-báo », xin liệt-quí, vì ích chung, xúm giúp sao cho Bổn-Báo vững bền, cho rỡ-ràng xử sở.

LỤC-TỈNH-TÂN-VĂN.

VỤ ÁN TÒA ĐẠI-HÌNH

Tòa đại-hình Saigon đã mở hồi xử kỳ thứ tư là kỳ chót trong năm nay. Ngày đầu, xử vụ M. Deflis trước hết. Vụ nầy gầm ai cũng đã nghe biết, là vụ M. Deflis, Thương-chánh ở Cô-Mây (Bãrja) bị cáo về tội đánh thác tên Huỳnh-văn-Sâm, là tên Mạch-lộ trong sở. Từ ngày đầu tới ngày chót, M. Deflis đặng tại ngoại hầu tra. Nay tòa đại-hình Saigon, khi cật vấn hai đàng tiên bị với chứng sự mình bạch rồi, lại cũng đã nghe lận từ lý-đoán của Trạng-sư bào chữa, tòa đại-hình tha bổng M. Deflis, cho hay quan Thị-sự đã đề lời đàn tòi quá đáng.

Tòa phán đoán rồi, nghĩa là rồi, còn chi bàn luận; vì biết, dầu tòa có sai lầm, cũng không thể sửa. Lại cũng biết lời ngạn ngữ thường nói:

« Quand il est juste, il est dur;
« Thẳng mực tàn, thì đau lòng gỗ;
« Quand il est sage, il est triste.
« Mô làng đời-đó, lại có chỗ chẳng cai!

Cũng như ngạn ngữ La-tin nói:

« Summum jus, summa injuria.
« Công chánh quá ra sai-lầm quá!

Biết vậy thì còn nói chi? — Nếu tôi còn lập lại đây mà đề lời bàn giải, vì xem thấy một hai hiệu báo chẳng phục thừa ý cứ nần-nỉ châm-qui. Mà châm-qui về đâu? Về lối nào? Châm-qui ai? — Tuy chẳng chỉ ngay, song xem ý cũng biết các báo ấy muốn trách — chẳng trách phép công-hình Langsa — trách người thay mặt cho phép công-hình, cầm cân không vững.

Thoản lại cuộc đời ai lại chẳng biết không lửa làm sao có khói; chộ đâu có sử lỗ không; nhưng bởi tại sao, tòa mới là ưng tha vậy chớ. Vậy khi muốn nói câu: Thiện vông khổi khổi, sơ nhi bất lậu, sách còn ghi đề đó, là sai lầm thì trước phải tìm coi sự sai lầm ấy bởi đâu? Truy nguyên ra rồi, nếu quả tại lòng quan tây-vị, thì chứng đó nần-nỉ trách mốc cho ứng, lại nhâm chẳng chẳng muộn gì hồng vôi.

Tôi chẳng trưởng vu nầy ở lòng quan tòa tây-vị chút nào tất cả. Chẳng đợi giải ra, ai nầy cũng rõ biết, vụ nầy ở Cô-Mây; dầu lúc trước lúc sau gì quan tòa Saigon đều rõ. Ngày đỉnh xử, lịnh phái ai nấy vâng, ngồi lên đó cứ phúc bẩm, cứ giấy tờ, cứ chứng sự, cứ luật hình mà phán-đoán. Quan tòa nào có dạy chứng sự và bị cáo từ lời khai hay sao mà trách. Nói cùng mà nghe, nếu tên Huỳnh-văn-Sâm bị M. Deflis đánh mà thác, chớ chẳng phải bởi cớ nào khác hơn mà quan thầy thuốc vâng chỉ khám nghiệm tử-thi, về lâm phúc bẩm nói một hai người học mạng ấy vì bịnh hay là vì tẻ đập lá mía mà chết, thì quan tòa đầu cho vị nào cũng vậy, phải nghĩ sao bây giờ? Chẳng phải nghề của mình, muốn cãi qua sao đặng. Như nghi lòng quan thầy bết công bết chánh, bất quá thì phải quan lương-y khác khám nghiệm lại coi. Mà quan lương-y khác cũng nói như vậy nữa, thì quan tòa hà cớn tránh-trôn chi đặng. Ấy là đều thứ nhứt.

Điều thứ hai, tên Huỳnh-văn-Sâm không phải tuyệt tự. Vợ cón kia, con cón kia. Ai dam nghĩ cho vợ và con Huỳnh-văn-Sâm, như quả M. Deflis, giết chồng mình, giết cha mình, mà không biết nằng lòng nông rút? Tôi tưởng nếu có thể ăn gan uống huyết đặng mà trả thù chồng, thù cha, cũng không biết gồm nữa mà! Cô lý đâu vợ con Huỳnh-văn-Sâm lại vị theo M. Deflis? Phi lý lắm! Còn như nói M. Deflis, lớ tay đánh chết tên Huỳnh-văn-Sâm rồi, muốn gỡ lỗi mình, đem năm trăm quơn bạc mà cho vợ con Huỳnh-văn-Sâm đặng mua lòng mua đa, thì trách ấy cũng chẳng ở nơi quan. Phải trách vợ con Huỳnh-văn-Sâm dám đáng chớ; vì vợ con Huỳnh-văn-Sâm tham bạc lòng đen, chẳng nhớ thù kia mà cũng đành quên nghĩa nọ. Phận làm quan ngồi xử án mạng, chẳng nghe lời vợ con tên cáo, chẳng nghe lời chứng sự mà xử, chớ nghe ai bây giờ? Nếu vợ con Huỳnh-văn-Sâm, vì bạc mà khai vợ quàng vợ xiêng, mưu gỡ cho bị cáo, thì quan tòa đâu thầu đáo.

Thử ba là chứng sự. Chứng sự đều là người có thể, đều chứng ràng tánh hạnh M. Deflis chẳng xấu; ấy thuở đã lại ngồi Thương-chánh ở Cô-mây đến giờ lành tính hoà-hượn; cho đến vợ con Huỳnh-văn-Sâm cũng đều khnỉ y vậy.

Cứ phúc-bẩm quan thầy, cứ lời khai của tiên-cáo, lời khai của chứng-sự, thì quan tòa hà chẳng chịu rằng tên Huỳnh-v.-Sâm chẳng phải bị M. Deflis đánh mà chết sao? Lẽ cố nhiên, quan tòa — cứ gian nào thấu — phải chịu vậy, tường vậy, tưởng cho Huỳnh-văn-Sâm chẳng phải tại M. Deflis đánh mà chết. Mà tội sát nhân, có hay là không, có thì làm án, không thì tha. Tòa Đại-hình không đặng khỉ-tánh mà xử như Tòa-Sơ vậy.

Vả lại tội M. Deflis — nếu quả có — cũng là tội ngộ sát. Luật hình có điều nói: Không có ý giết người mà lỡ tay, hoặc đánh, hoặc làm cho người chết, thì — Tòa-Sẽ xử — phạt từ một tháng tới hai năm và tiền vạ. Phải chiếu ý luật, đem qua tiểu-hình thì cón có chỗ lấy tình nghi mà xử phán; cái nầy không, muốn đem qua Đại-hình đặng buộc án tử cho nặng, mà bởi Tòa Đại-hình không phép lấy tình nghi, từ nhiên, chứng cớ minh-bạch, mượn phải đánh tha bổng.

Ấy có phải:

Summum jus, Summa injuria đó chăng?

NGẮCH QUAN VÓ ANNAM

Toàn lại Nhà nước Đại-pháp sang đây thuật dân có hơn, sâu chác nhiều, khai hóa cho quốc dân ta cũng được nhiều rồi, song thế nào cũng khuyết điểm chưa gọi là thập toàn.

Ngoài giả các việc quảng khai dân trí, công thương kỹ nghệ Thì Nhà nước đối với quốc dân ta hằng lấy cái chí khoan hòa dại độ tiềm phương nghệ thế nọ mà làm sao cho quốc dân ta được chung hưởng quyền lợi xứ nầy, chẳng đồn từ cái chánh sách cho đến việc chánh trị.

Thử nghĩ hồi mới năm mươi năm trước, những nhà Pháp học hồi bước đến trường Chaselaup-Laubat, bốn năm thì ra, đã lấy bằng cấp chung học, rồi thì sau giúp việc Nhà-nước, kể vào sở nầy, người xử nơi, nhứt là sở Tòa bố, Tòa án làm kỳ lục thông ngôn là phần nhiều. Đến sau Nhà nước lần lần, mở rộng học giới, lập thêm trường cao-đẳng tại Hanoï thì lại lập thêm ngạch Thừa biện bổn quốc (communis indigenes) Lương ý bổn quốc, Giáo sư bổn quốc, Thừa biện công chánh (agent technique) v. v.

Nay lại có nhiều kẻ học sanh sang qua tới Pháp quốc mà học các trường cao-đẳng thì đã cấp bằng tấ tài, cử nhân, tấn sĩ, thì Nhà nước lại tính lập ra ngạch cao hơn nữa, lấy theo tài học của nọ mà xuất dụng, nhưng lấy bằng bổng phân thước đặc phu thiên của các quan Langsa cũng đồng tài với họ mà trả, nghĩa là khẳng được đăng đồng với người Langsa. Ấy là nói về ly văn, còn ly võ thì cách một ít lâu đây, lại nghe phong văn rằng quan Toán-quyền Maurice Long, tính sẽ lập thêm một ngạch quan võ Annam. Vậy thì nhà-nước Langsa mới sang đây cai trị thì nghe Annam ta có nhiều người lâm tới quan mới (Thiếu-uý) như quan mới Trụ hiện bây giờ làm Đốc-phủ Sứ, quan mới Nho v. v. rồi đến sau không hiểu vì cớ nào Annam ta lại không được làm tới chức quan mới, chính làm tới chức adjudant là cùng tột. Bởi cớ, làm cho ngạch quan võ đối với Annam ta thì không có giá trị lắm, nên cứ xem một việc điền binh thì đủ hiểu rồ. Đến sau, có ngày no khi quan Langsa « soái Pennequin làm thống quân binh cơ toán cơ Đông-pháp, ngài có bàn cùng chính-phủ xin lập ra một cơ quân bổn-quốc nhưng lời bàn ấy không cùng hiệu, nên khi Âu-châu gây cuộc chiến tranh kích-liệt, Đông-Pháp có gởi binh bổn-quốc sang qua Pháp-quốc hầu trợ chiến, song không có người bổn-quốc nào thao binh pháp mà cầm binh cả.

Ngạch quan võ mà tôi đã nói sẽ lập ra đây, thì chia ra làm hai phái, một phái chọn những người ít nữa có bằng cấp tấ-tài, đặng vào trường quân-học Polytechnique saint Cyr. Fontainebleau, Saumur. Versailles, saint Maixent v.v. hầu ra làm quan, từ chức quan mới lên vàng, sắp lên; còn một phái nữa thì phải có bằng cấp tốt nghiệp đặng vào học làm đội trưởng rồi sau có thể thì lên chức quan sắp lên. Quan võ bổn-quốc chỉ để cai trị người bổn-quốc mà thôi không có quyền chi với quân binh Langsa cả, còn nếu ngày nào quan võ Annam ta mà được nhập tịch vào bộ Langsa thì chừng ấy mới có thể cai trị quân binh Langsa được.

Lần lần đây Annam ta nếu ai học thì đỗ bằng cấp đặng nào thì sẽ có ngạch đăng nấy mà vào làm quan, thử xét lại việc ngày xưa với ngày nay thật có lắm việc đổi đời khác xa, thế chẳng khác nào đưa nhỏ hồi tuổi còn năm bo thì nó chỉ mang đồ quần nhỏ, đó theo hình vóc nó mà may cho vừa vặn, lần lần nó càng ngày càng lớn chẳng lẽ me cha cứ để cho nó mặc áo quần nhỏ đó mãi, nên phải may áo quần khác cho lớn, mới vừa hình vóc nó được.*

Thấy vậy cũng mừng thầm song có một đều chưa được thỏa, là vóc hình ngày nay lớn rồi, đã may áo quần khác thật vừa vặn, nhưng hỡi ôi mới đỗ Annam chưa cho mặt áo quần Langsa mà thôi.

TRẦN-VĂN-CHIM.

TÒA ĐẠI HÌNH

Xử vụ Claret

Sự tích như vầy: Claret là đội phát-tờ sấy-thép. Ngày 22 Mai 1920 Claret lính phái đi phát thơ và giấy-má các thứ cho các nhà ở đường Catinat. Trong đồng thơ-từ thì có một thơ đựng 172 cái hột xoàng gửi đàng theo bạc tây 8 quan thì phòng chừng 12.000 đồng bạc. Hột xoàng ấy của một hãng buôn bán thành Anvers. thuộc (Bỉ-lợi-thời), gởi cho nhà Pohoumull ở đường Catinat Saigon.

Claret có đem hộp mà phát cho nhà Pohoumull hay không thì không rõ. Thiệt sự thời cách hơn 5 tháng, chủ nhà buôn trông hoài không thấy hột xoàn gởi đến, ngày 2 novembre, mới lên nhà dây thép mà hỏi. Lên gặp ông Chambon mới thuật tự-sự. Ông Chambon lục-soát thì quả có một hộp đỏ số 988 giao cho đội Claret đi phát, mà trong số phát thơ thì có người ký tên lãnh. Chủ biểu Pohoumull là Nihalchand nhìn tường chữ thì nói không phải là chữ mình ký; ấy là giả-mạo. Lúc ấy có Claret ở đó thì Claret nói rằng khi đem hộp đến hãng thì không có chủ tiệm ở đó cho nên giao cho một người làm công ký lãnh giùm.

Qua ngày sau Nihalchand đâu đơn kiện người giả mạo ký tên trong sổ đặng lãnh đồ. Tòa phủ việc nầy cho ông cò Wittiwer sở Mật-thám xét. Bởi Claret hồi thì Claret cũng khai như trước rằng giao đồ cho một người làm công trong tiệm rồi lại nói rằng không biết mặt người lãnh đồ ấy. Ngày 25 février đòi Claret đến hỏi hồi một lần nữa thì Claret lại khai rằng lúc đến tiệm Pohoumull mà giao đồ, va lật sổ ra coi thì thấy cũng có tên đó đã có người ký rồi.

Hỏi lại mới lần thứ ba nữa thì Claret nói rằng lúc va gần đến nhà Pohoumull va thấy mặt hộp đỏ, trở về nhà dây thép kiếm cùng không coi, va rõ ràng biết lấm sao, sợ chủ quở cho nên ký tên giả vào sổ cho êm. Hỏi ba lần, thì Claret khai ba lần khác nhau hết.

Vì phần quan Quản-lý sở dây thép thì ngài cũng làm ơn hỏi cho rõ lại sao hợp khớp không ấy mà. Hỏi, Claret khai rằng giao cho một người trong tiệm Pohoumull lấn-ngan lẫn va nói nghi cho một người tỉnh-nhân của một bạn đồng nghiệp mình vì cớ đến nhà chơi thấy người đơn-hà ấy có xoàng nhiều. Xét ra thì lời không đáng tin.

Bị Claret khai vo-quáng nay nói vầy mai nói khác lẫn-ngẫn biết đâu mà tìm — 172 hột thủy-xoàng tiền biết.

Bởi vậy nên Claret cạp về tội giả-mạo tên người và dùng tên giả-mạo ấy mà đoạt của người ta.

Hội-đồng thẩm án.

Theo như trước đã nói thì xử mới vụ phải cử 4 viên hội-đồng thẩm-án khác. Bốn viên thẩm-án xử vụ Claret là; Ông Etienne, ông Breton, ông Solirène và ông Vauthier.

Các trang-sư.

Quan trang-sư Espinet bào chữa cho Claret; còn quan trang-sư Frézouls thì thay mặt cho tiên-cáo mà xin bồi thường số tiền.

Các người chứng.

Các người chứng là: Ông Chambon, ông Sandié, Fourmi, ông de Rozario và ông Lagarde làm chứng cho bên tiên-cáo, còn ông Piquemal, ông Jovenel, ông Cazeau và ông Bataille làm chứng cho bên bị-cáo.

Tra Claret.

Quan Chánh-tòa hỏi Claret các đều thì Claret chịu rằng có giả-mạo ký tên vì sợ bị quan quở. Cứ lời Claret khai thì mỗi lần có tàu đó bên Tây lợi đồ đi phát nhiều thì Claret lãnh phần đi phát đường Catinat bởi vì Claret làm việc đã lâu năm rồi quen thuộc, của bàu giao đến tay va cũng không sự mất. Quan phó Chưởng-lý mới hỏi Claret thuở nay có hay đến tiệm Pohoumull mà phát đồ không thì nói rằng thường có. Hỏi mấy lần phát trước các hộp có giống cái hộp bị mất đó không thì nói rằng không chắc có giống không.

Lời khai của các người chứng

Chưởng-chủ nhứt là ông Chambon nói rằng ngày Nehalchand đến thay việc ký thì Claret nói rằng đã giao hộp cho một người trong tiệm ký tên lãnh. Nehalchand lấy làm lạ mà nói: Tôi ký làm là quá vì trong tiệm tôi chỉ có một mình tôi biết chữ mà thôi.

Chứng thứ nhì là Sandié người Ấn-độ. Quan Chánh-tòa hỏi trước có khai đều chi không thì nói không. Hỏi không sao lại có ký tên lời khai mà thì trả lời rằng có trát đòi biểu ký thì ký chớ không biết chi. Ai nấy đều cười.

Hỏi các người chứng khác thì khai từa-tựa như sự tích đã đề ở trên rồi. Còn các người chứng đàng bị-cáo đều khai ring Claret thuở nay tánh-hạnh rất tốt.

Hạch Claret lần thứ nhì

Quan Chánh-tòa hỏi lại Claret ăn tiền không bao ít đu mà sao có tiền cất nhà đọc đây ngang. Nhiều người ăn bằng Claret mà không dư tiền. Claret khai: nhiều người ăn trong hàng tối nhưng mà không ai lau-tâm như tôi.

Hỏi đã có vợ sao còn có tình-nhân phải tại dư tiền không. Claret làm thinh.

Quan Phó Chưởng-lý buộc tội

Quan Phó Chưởng-lý nói rằng đã đề giao tới lay Claret, Claret có nhận mà không phát cho người ta lại ký tên giả-mạo mà đoạt mất hộp đồ. Xin Tòa phạt tội giả-mạo.

Trạng-sư bào chữa

Quan Trạng-sư Espinet nói rằng sự ấy Claret không có gian vì ai cho khỏi quên lớn. Nhiều khi Claret đi phát thơ quên biểu ký tên, đi rồi mới trở lại mà nài cho người nhận lãnh. Chẳng qua là Claret lâm mất giỏ đồ rồi sợ mà ký tên giả cho khỏi bị quở nên xin tòa tha bổng.

Mấy câu hỏi Hội-đồng thẩm-án

Tòa dinh mấy câu hỏi như sau nầy:

1°. — Claret có san-đoạt hột xoàng không?

2°. — Claret có lấm thiệt-hại cho Tolkowski (là người gởi hột-xoàng) không

3°. — Claret có lâm thiệt hại cho Pohoumull không?

4°. — Claret phải làm việc tại phòng phát hàng-hóa ở sở Giây-thép không?

5°. — Claret có phạm về tội giả-mạo trong lúc lâm bổn phận không?

Và năm câu khác nữa.

Vẽ câu hỏi thứ nhứt và câu hỏi thứ năm thì Hội-đồng trả lời « *không* ».

Kết án

Hội-đồng đã quyết rằng Claret vô tội thì Tòa liền lâm án tha bổng.

MẤY LỜI

MẢNG CHO BÁO MỞ RỘNG

Phàm một xã-hội nào mà muốn được tiến-hóa, muốn noi theo cái trình-độ văn-minh của những dân tộc tiến-tiến trong thế giới thì cần phải có báo chương. Báo chương là chỗ tai mắt của quốc-dân, bày vẽ khuyên nhủ quốc-dân nơm theo bước đường tấn bộ.

Từ xưa quốc-dân ta không có báo-quán, không có dư luận mà vẫn nhiên vẽ đường luân-lý đạo-đức thì đã có cái lịch sử vẽ vang tốt đẹp rồi; nhưng vẽ cuộc văn-đồng lý-tài tiến ích cuộc sinh hoạt thành thơi của quốc-dân, cuộc tranh đua so sánh trên cái địa diện nầy, mong cho sự kết quả đặng rực rỡ thì thật là kém cỏi xa sút quá, không thể châu tất được.

Đã ngoài sáu mươi năm, quốc dân ta được nhờ ơn nhà nước Đại-Pháp sang khai hóa nên trong Nam ngoài Bắc dần dần có báo chương và tập-chí xuất hiện. Nhờ đấy mà quốc-dân ta cũng đã bước được một bước đường tấn-bộ. Thử xem trong hoàn-vô ngày nay nước mà đặng văn-minh cường thạnh, nông-phố công-thương kỹ-nghệ đặng mở mang đồ sộ, phong-hóa đặng thuần thục mỹ lệ mà không nhờ công phu báo giới cho đang!

Vì chính phe báo giới phải dầm dương một cái trách nhiệm rất nặng nề to tát: phải lấy cái văn-từ thiết-thạch mà cổ động phân giải cho mình hạch cái đáng ngày, nếu vậy, cho hốc tối; nơi sáng tỏ, bày lợi hại, bàn nên hư, chỉ việc hay đều khéo, bào cuộc vụng sự dở để mà cảnh-tỉnh quốc dân. Phàm các việc mới xảy ra hằng ngày trong đám, cho chí những nơi cách xa ngoài ngàn dặm, hễ có cung thiệp đến sự sinh hoạt chung thì báo cho quốc dân biết cái nguyên-uỷ thực trạng thế nào và khỏi phải nghi hoặc. Phải tỏ bày cùng chánh-phủ những hy-vọng yêu cầu thiết thực chánh đáng của quốc-dân, phải điền giải những ý kiến ích lợi các công cuộc của chánh-phủ trù tính gấy dựng, làm cho chánh-phủ đối với dân xã, dân xã đối cùng chánh-phủ được thấy biết nhau khỏi có điều phiền phức. Giúp cho quốc-dân được khiến hùng những tích khéo, truyền hay để tu dưỡng tánh tình. Tóm lại là đều lợi quốc lợi dân cả. Ấy thế cái mục đích đại khái của báo giới là dầm dương sự khai dân trí, quảng dân tài là thế.

Bởi cớ trên đây nên từ lâu nay tôi đã có chút cảm tình đối với phe báo giới. Nên chi các bào Nam-kỳ và báo Hà-Thành tôi cũng đặng thường xem nhiều hiệu. Mừng ngành lại coi ngoài "Hà-Thành có báo nào trọng tuổi hơn báo Nam-kỳ ta chăng" Mà lại đồng bàn dăng ngoài thường đề ý khoản trương thêm, mở rộng thêm xem đẹp quá. Kìa báo « Trung Bắc » báo « Thực-Nghiệp », báo « Khai-Hóa » toàn là báo xuất bản hằng ngày cả. Còn Nam-kỳ ta trước kia có hiệu báo nào xuất bản hằng ngày đâu. Vì lẽ nầy mà tôi có cái hy vọng ước mơ luôn.

Bửa nay là 3 Octobre 1921 vừa tiếp đặng tờ L. T. T. V. số 966 thấy hình dạng đã đổi thay thì lòng tôi cũng đã khoản khoái. Mau xé giấy cuốn ra xem thì thấy bài đầu mục đề: «Mấy lời trân trọng nói cùng độc giả chư quân» của cố giáo tôi là M. Lê-hoàng-Mưu trần tố. Ôi, tôi vừa đọc thì vừa nón lòng hòn hở. Đọc trọn tất rồi tôi lại nghĩ suy vơ vẩn, sanh ra chút chan một mối cảm tình chi xiết. Thật tôi không tài nào lâm ngợi bỏ mà qua cho đặng. Vội vàng xếp bào, tôi lại ngồi bàn cầm viết lá ra mấy lời thành thật nầy để mừng tờ L.T.T.V. và N.T.N.B. hiệp lại thành «Nhựt-báo» mội ngày mỗi xuất bản. Ấy cũng vì dựng chủ trương không nài công khó n học, sự phiền phụ đề lòng lo sáu sóc việc ích lợi chung, cũng những vì bính bút cũng không nệ lao tâm tốn huyết cử vụ tất cái nghĩa vụ, đầm dương phần trách-nhậm cố làm cho vừa lòng đẹp mắt độc giả chư quân. Vẻ vang thay! Vinh hạnh thay!! Đáng mầng thay!!!

Vậy tôi đám tưởng độc giả chư quân tử có lẽ cũng đồng thính với tôi mà mầng cho tờ L. T. T. V. đã rộng mở. Và cầu chúc cho tờ nhựt-báo L. T. T. V. đặng thọ tỉ nam sơn, dựng quân lý và các nhà soạn-giả đặng miêng trường phước khanh.

Nguyễn-duy-Giáng.

Pommade Cadum

Thuốc dán Cadum

Trị cét bình hay phát ra trên mặt

T.uốc nầy thường tánh nó yêm ái hay làm dức những bình sanh nơi nông nẩy.

No làm cho mình phải ngon ngủ, hết ngứa tức thì. Dùng nó thì tránh được những bình dau da như Eczéma boutons dartres, gale, peau écailleuse, éruptions, furoncles, ulcères, écorchures, hémorroides, urticaires, croutes, teignè, plaies, brûlures. Trong mấy tiệm thuốc đều có bán.

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường (scan từ microfilm của Đại Học Cornell)

HỎI NGƯỜI ANNAM Chớ nên lộn thuốc của Ngoại-quốc với thuốc **Xứ Algérie** là Thuộc-địa Langsa. Hễ biết lựa **thuốc rời** và **thuốc trái đất** ở xứ **Algérie** mà hút, thì tức là dùng đồ thơ sẵn **Algérie** quả thiệt là đồ thơ sẵn Đại-Pháp và chẳng có thứ thuốc nào ngon bằng. Hãy nên hút thuốc hiệu ***Trái Đất***

THẾ GIỚI TÂN VĂN

Một người đi rủ rê nguy-hiểm

Cách chừng 20 năm nay, ai mà nghe nói rằng người ta, có thể bay lên nơi lưng trời thì lấy làm lạ lắm, đường như nghe chuyện hoan-đăng kia vậy. Song trong khoảm mười năm sau nầy, ta được mục-kích các thứ phi-thoàn, lần đầu ta lấy làm ngạc-nhiên, mà sau rồi lần lần quen mắt, ta lại có ý xem rồi như một việc thường ai làm cũng được. Cho đến đồi lòng trước đây phi-cơng Poulet (ai Saigon hay lớn, hay lớn đâu, hay chuẩn mẫu, nhiều người coi cũng không mà chi lắm. Phi-cơng nước Mỹ dan-dĩ một cách dị-thường. Hai người ngồi hai phi-thoàn bay lên cao một hai ngàn thước chỉ đó cho hai máy bay kề nhau bắt lên nây chuyền qua bên kia, rồi chuyển trở lại. Địch-giả có được xem trong hát bóng hai lần. Phi-cơng đâu tài bực nào, cang-đảm chừng nào, mà gặp lúc rủi-ro máy hư, hay là hành đầu nỗ thì cũng phải sa xuống đất, không lẽ thể nào mà cưỡng với sự nguy-cấp ấy được. Hễ máy sa, người ấy không còn mạng, cho nên các thả bat-hoc mới tìm phương-châm mà cứu người trong cơn nguy ấy.

Vậy mới bày đùng đã như trước kia những người đi ba-lông (trai khói). Để bày ra nhiều thứ dù rồi, mà chưa gặp thứ nào, thật là tiện dụng. Lúc nguy-cấp trên phi-thoàn mà muốn đùng dù cũng chưa chắc gì cứu mạng được. Nếu dù dương ra được thì không nói chi, nhược bằng dù dương không kịp thì cái chết bằng dù lại còn mau hơn nữa.

Vì thế chẳng mấy ngày thì thấy có người bay ra một kiểu dù mới khéo. Mà không lẽ tin theo lời người nói được. Muốn cho chắc tay ấc phải thí-nghiệm. Ai ra thí-nghiệm? Trước khi những người bày ra dù ấy dích thân mà thí-nghiệm dù của mình bay. Phần nhiều phải bỏ mình vì nghĩa.

Sau lại những người sáng-tạo ra lại không thí-nghiệm, mới thuê người đi thử dù của mình bày, mướn tới một ngàn quan.

Những người có tiền thấy sự nguy-hiểm thì ấy. Thường thay kẻ bần-cùng thôn-thiếu, thấy một ngàn quan sao cũng ham, lánh mang đi đâu, chẳng mấy có sống được mà ăn xài cho rộng rãi một chút. Cho hay đồng tiền tài làm cho người ta mê-mẩn, quên sự thiệt-hư quên đến sự sống-thác. Đã biết rằng sanh-tử lẽ thường nhưng mà ham mới ngàn quan tiền mà liều tánh mạng thì là hám rẻ một mạng người quá.

Coi vậy mà ít người luận cho đến đều Bảo Langsa nói rằng có một người mẹ xuất con đi lánh bay ngoài Ngày-Ký đăng : Bị đi con không sao mà sợ ! Đánh liều đi, chứng một lát rồi xong việc, con lánh tiền, mẹ sức con ngao-du sơn-thủy. » Lại có một ông già nghĩ mình cũng đã đời rồi không còn ham sống lâm chi nữa, ra lánh mang đi liều. « Ôi ! thân già nầy dầu chết cũng không tiếc chi. Nếu may mà xong việc, lánh một ngàn quan, mấy đời ta tra trà, rượu rượu, điếm điếm đàn đàn, trai trai... gái gái. Chơi một tháng cho đã thèm rồi nhắm mắt cũng an thân ». Ấy mới là : không tiếc mà vì chứng mà... trừu.

Chẳng những đơn ông ra chịu đi dù đó, đứa bà cũng có người lánh mang mà đi. Nghe có chuyện nầy cũng thế-thám cho người mà cũng buồn cười cho cái chuyện. Có một ít kẻ không biết tại gần chăng, giàn vòng gì, hay là nó-não nếu kẻ chế ứng thình chịu đi dù trên không-khí Phi-cơng mới mới ấ lên phi-thoàn, mở máy vụt vụt bay lên. Lên đến nơi lưng phi-cơng biểu ấ đeo dù thả xuống đất. Biểu thì biểu, nhắc thì nhắc mà cái ta cũng trơ trơ. Coi lại thì mặt mày ấ ấa đã biến sắc. Anh phi-cơng không biết làm thế nào mà biểu cho ấ ấy nghe, phần thì thiên ha đều coi không biết ngăn trăng nào mà kể, anh và rồi tri mới lấy cái chia khóa để mở máy đập trên bàn tay ấ no đặng cho ấ no buông tay vì ấ đã hết hồn rồi nếu chắc máy bay mà chịu. Đành đau qua chi kia chia không nổi buông tay gỡ mình cho vẫng mây bạc. May sao dù làm khéo, dương ra kịp, bọc mang xuống tới đất êm ru, không hư chưn gây cẳng gì, chỉ cần phải rước thầy đến hà hơn, hà vin vẻ mà thôi.

Kể nói chuyện mà tiếp-luận rằng : Những kẻ mướn người đi thí-nghiệm đồ mình bay ra thật là bất nhơn. Thiếu chi cách thí-nghiệm cho khỏi phải người sống. Giữ như làm một cái hình nộm buộc theo đó mà thả lại không thí-nghiệm được sao ? Dầu là mua một ngàn bay là một triệu quan thì cái mạng con người cũng còn rẻ lắm vì mạng người vô giá.

Một ông quan ba đi làm phất-tơ (facteur)

Mình thì nói : Nhứt nghề tinh, nhứt thân vinh, còn người Langsa thì nói : Không có nghề nào là nghề ba tiền cả, chỉ có người là ba tiền mà thôi. Chắc là ông quan ba Vandeweghe cũng nghĩ như vầy cho nên mang gắc rồi ông liền trở về làm nghề cũ là nghề phất-tơ mỗi ngày mang mỏi cái thông như chẹc đi bán kẹp mà phát thơ.

Sự tích quan ba Vandeweghe. Người sanh trưởng bên Bắc-lợi-thời quốc. Đến lúc được trang đinh thì xin vào cơ binh đầu đó. (Lính đầu đó, nghĩa là đội kết đó. Bên Pháp có một đao quân lính đầu đó người nước nào muốn xin nhập cơ cũng đăng hết). Đến lúc mãn hạng thì được nhập tịch Langsa, được thuộc cơ binh đầu đó hoặc Sau lên tới đôi mươi thôi. Ra ngoài rồi mới xin vô sở Giây-thép mà làm phất-tơ. Làm được chừng hơn một năm kế giác khỏi.

Vandeweghe nghĩ lại mình được chức cũ mình là chức đội. Lập nhiều công trận, lớn cho nên chẳng bao lâu lên ách, rồi lên quan hai rồi kế lên quan ba. Được ban thưởng quân-hàm, kim-bài và Bắc-đẩu bội-tinh (tục thường gọi là mề-đai vải-điều).

Sau khi hết giác, quan ba Vadeweghe nhân hàn mới trở về thành Rouen, tưởng đâu kiếm mà làm chức chi, tế ra cũng trở về làm phất-tơ như cũ, không chui chi ngài ngàng hồ then chi hết.

Người như vậy cũng lí có, đáng để làm gương cho đời.

VỀ VIỆC TÀI CHÁNH

Ngày 7 Octobre 1921

GIÁ BẠC

	Sớm mai	
Nhà nước	7 190	
Ngân hàng Đông-pháp	7 90	
Ngân hàng Hong-kong và Shanghai	7 90	
Ngân hàng Chartered	7 90	

GIÁ BẠC ARGENT FIN TẠI LONDRES

	Sớm mai	Trả rồi
Tại Paris ngày 6 Octobre 1921		
	Trả mới	Trả rồi
Ngân hàng Đông-pháp	41 1/4	41
Ngân hàng Hong-kong và Shanghai	41 1/4	41
Ngân hàng Chartered	41 1/8	41 7/8

GIÁ BẠC LIVRES STERLING

	Trả mới	
Tại Paris ngày 6 Octobre 1921		
Ngân hàng Đông-pháp	52	
Ngân hàng Hong-kong Shanghai	52	
Ngân hàng Chartered	52 41 1/2	

QUỐC TRÁI CỦA ĐẠI-PHÁP

Tại Paris ngày 6 Octobre 1921

Về lợi 3%	52 70
Về lợi 5 % 1916	81.45
Về lợi 4% 1918	65.25
Về lợi 5% 1920	95.25
Về lợi 6% 1920	97.00

VỀ VIỆC KINH TẾ

Tại Havre ngày 6 Octobre 1921

Đồng vải	époque thang	cot.	giá389f. 50	kilo
2*		—	390	—
3*		déc.	— 392	—

Tại Havre ngày 6 Octobre 1921

Trà phe	tháng oct.	giá 156f.25	50 kilô
id.	— nov.	— 155f. 00	—
id.	— déc.	— 151f. 56	—

Tại Paris ngày 6 Octobre 1921

Đường gân	20f.	

Tại Havre ngày 6 Octobre 1921

Cao su giá	4,65 à 4,85		
Dừa khô giá	150 à 170f.	100	kilô.
Tiêu đen Saigon giá	140 à 142	50	—
Tiêu trắng Saigon giá	250 à 255	»	—
Trà phe Tonkin giá	220 à 270	»	—

Tại Marseille ngày 23 Sept. 1921

Dầu phộng đã vỏ giá	12 50
Dầu phộng lột vỏ giá	147
Dầu phộng giá	200
Dầu dừa giá	305-310
Bắp Đông-pháp giá	»
Gạo gãi bột	»

MỀ CỐC

Giá lúa chở đến nhà máy Cho-lớn bao trả lại giá một trăm ki-lô.

Vĩnh long	4.85 to	5.10
Cần-thơ	5.15 —	5.30
Bãi-xau	5.00 —	5.20
Bạc-liêu	5.15 —	5.35
Nam-vian	4.40 —	4.50
Giá thường thường bực trung	4.60 —	5.10

Giá gạo chở đến tàu không ăn thuế xuất cảng, bao lấy laôn, giá một trăm kilô.

Gạo Annam n° 1 25 %	10.00 to	10.00
Gạo Nhựt-bổn n° 2 40 %	9.00 —	9.20
Gạo Java n° 2 50 %	7.60 —	7.90
Tấm	6.80 —	7.00
Cám	2.50 —	2.70

Tàu ở Pháp-quốc chạy đi

Chiếc « PAUL-LECAT » chẳng M.M.) chạy ở Marseille ngày 10 Octobre.

Tàu chạy đi Pháp-quốc

Chiếc « CORDILLERE. » ở Thương-hải chạy qua Hương-cảng ngày 20 Octobre, tới Saigon ngày 6 novembre, rồi ngày 8 November sẽ chạy về Pháp-quốc.

Chiếc « ARMAND BÉHIC » ở Thương-hải, ngày 19 Octobre chạy đi Hương-cảng, Haiphong, sẽ tới Saigon 16 ge, 20 Octobre rồi qua ngày 30, 31 Octobre chạy về Pháp-quốc.

Tàu ở Bắc-kỳ chạy đi

Chiếc « ORÉNOQUE » ở Hai-phòng chạy 7 giờ ngày octobre sẽ tới Saigon ngày 12 octobre.

Tàu thay Namvian

Chiếc tàu «PAULIN» ngày thứ tư chạy đi Namvian

Việt-Nam Kí-niệm đài

LẠC-QUYỀN

TỈNH GÒ CÔNG.

Carnet n°10661 à 10650 Carnet n° 10151-10200.

Võ văn Chiêu	20 g00	Ng. đức Thanh	2 g00
Lê văn Y	1 00	Ng. hồng Ơn	2 00
Võ văn Khả	1 00	Phạm văn Hỏi	2 00
Nguyễn v. Tuân	1 00	Lưu bình Liêu	2 00
Nguyễn văn Hót	1 00	Cao ba Phước	2 00
Nguyễn văn Bích	1 00	Lưu văn Tang	2 00
Huỳnh văn Qui	1 00	Trần văn Bông	2 00
Trần văn Thus	1 00	Nguyễn văn Tao	2 00
Trần văn Sung	1 00	Đỗ văn Khuê	2 00
Ho văn Mạc	1 00	Hà thanh Tương	2 00
Nguyễn văn Tế	1 00	Lê văn Ngôn	2 00
Hà thanh Tiên	2 00	Nguyễn tiến Tự	2 00
Ph. thanh Phong	2 00	Phan văn Huân	2 00
Ng. hồng Vân	2 00	Nguyễn văn Hue	2 00
Ng. văn Nhiên	2 00	Phan Hoài Lú	2 00
Ng. văn Tào	2 00	Phạm đang Thà	2 00
Lê văn Kiệu	2 00	Võ văn Cảo	2 00
Lê văn Dinh	2 00	Ng ngọc Bưu	2 00
Lê văn Su	5 00	Ng kim Ngọc	1 00
Trần văn Xuân	5 00	Phan văn Hoài	1 00
Trần v. Thông	2 00	Hồ văn Thinh	1 00
Phan văn Lân	2 00	Ng văn Tân	1 00
Đang văn Nhiên	2 00	Ng văn Tám	1 00
Lê văn Huy	2 00	Phan văn Thân	1 00
Trần bửu Ngọi	2 00	Ng văn Hoàng	1 00
Võ văn So	2 00	Lê văn Mùi	1 00
Ng. nhâm Đán	1 00	Phan văn Huân	1 00
Lâu văn Ngươn	1 00	Ng văn Huê	1 00
Lưu văn Long	1 00	Phan văn Lai	1 00
Phan văn Vi	1 00	Phạm đang Thà	1 00
Trần văn Nhỏ	1 00	Võ văn Cho	1 00
Lê văn Thai	1 00	Võ văn Tường	1 00
Võ văn Sơn	1 00	Hồ văn Thinh	1 00
Trần văn Lua	1 00	Võ văn Của	1 00
Ng. văn Dương	1 00	Lê văn Ngôn	1 00
Võ văn Xuân	1 00	Huỳnh văn Ngân	1 00
Phan công Bưu	2 00	Tông văn Geng	1 00
Nguyễn thị Tú	2 00	Nguyễn văn Vì	1 00
Ngô văn Dây	2 00	Nguyễn văn Hồ	1 50
Nguyễn văn Đu	1 00	Võ văn Tường	1 50
Võ văn Bường	1 00	Phạm đang Cai	1 50
Huỳnh v. Phong	2 00	Ng văn Lang	1 50
Võ văn Sơn	1 00	Ng văn Minh	1 50
Võ văn Trí	1 00	Trần văn Tam	1 50
Nguyễn v. Huon	1 00	Võ văn Dom	1 00
Nguyễn v. Mao	1 00	Lê văn Cu	1 00
Phan văn Lốc	1 00	Ng văn Cang	1 00
Ngô văn Trung	1 00	Phan v. Chương	1 00
Trần thị Du	1 00	Ng văn Tô	1 00
Ngô đề Nhiều	10 00	Ng văn Đạo	1 00
		Total	128 50

Le Président du Comité Régionale
Gocông Phổ HÀI.

Đặt tiệc, tùy lòng khách

CÓ PHÒNG QUÁ RỘNG TRÊN LẦU

NÂU ÁN THỢ LANGSA

SAIGON - PALACE - HOTEL

NHÀ HÀNG A.V.NGÔ, đường 1d Charner và Corabelle

Mỗi phòng có sẵn, quạt điện trần trần

PHÒNG TẮM, PHÒNG ĐẮM, CHỖ XỨC SỞ, ĐỀU LÀ TINH ANH SẠCH SẼ

Mỗi đêm đều có hát bóng cho khách ngồi uống rượu xem chơi.

Chư vị đến xem thử thì chắc sẽ vui lòng.

Ban đêm giờ nào cũng được, chủ-nhơn sẵn lòng tiếp rước.

BICYCLETTES ALCYON

LA 1re MARQUE DE FRANCE

GAGNANTE DES

TOURS DE FRANCE - BORDEAUX - PARIS

PARIS - TOURS

AGENT POUR L'INDO-CHINE

L. CAFFORT

32.34.36. Rue Catinat

Những vị nào ở Lục tỉnh làm ăn buôn bán chắc chắn, tử tế, muốn trữ mà bán sỉ, hay là bán lẻ xe máy hiệu ALCYON và HERCULE thì hãng cũng bằng lòng ưng cho.

ĐÔNG-PHÁP THỜI SỰ

SAIGON

Xe máy lại đường

Hồi 1er octobre, ông R... là chủ xe hơi 2083 ở đường Richaud số 19 lại bốt gửng nước cớ rằng ông coi máy xe hơi chạy đường Blancsablé thấy Trần-văn-L... là lính tuần thành Cholon cởi xe máy đi giữa đường, ông bóp kèn người lính bên tránh qua tay mặt mà thình lình vụt quanh trở ra giữa đường mà bị quanh gặp qua nên xe máy lật nằm ngang trên lộ, thì xe hơi chạy tới cán xe máy phía trước hư hết. Không cần nhắm chủ lính mà bị té nên trầy đầu gối tả.

Mất

Phan-văn-Th... 31 tuổi, làm việc hãng bao Đông-pháp ở làng Bình-hòa-xã (Giadinh) cớ rằng hồi 1er octobre thầy đi xe lửa Saigon về Giadinh (chiều lại lãnh lương rồi về đó đa!) thấy làm mất một cái bốp phơi đa đen ba ngăn đựng hai cái giấy 20 đồng, ba cái giấy 5 đồng, mười cái giấy 1 đồng và một cái giấy thuế thân.

Gan dởm cứu người khỏi thác

Chiều chưa mười, lối 4 giờ, một người lính sơn đà bước qua chiếc tam-bản đậu dựa cầu tàu đường Le Myre de Vilers, mà bị say nên hụt chơn lọt xuống sông, lại nhằm người không biết lội. Nhưng may có tên Trần-văn-Bảnh là người chưn lửa tàu « Gócông » thấy vậy liền nhảy xuống vớt lên trên tàu chở cá Ng.-van-Thiều phụ đỡ vớt ghe.

Chỗ ấy nước chảy rất mạnh mà hai người liều chết cứu được mạng người thì là đáng khen ngợi biết bao !

Tàu xả lan chở gạo bị chìm

Chiếc xà-lan số 4651 của nhà máy Y-Sung ở Binh-đông (Cholon) chìm tại ông nhà số 6 trong sông Saigon vì bị sóng gió. Chiếc xà lan ấy chở 700 bao gạo cùng chìm hết.

BẾNTRE

Đi lạc kêu la.

Hồm 9 Septembre, chủ lái buôn Đào-văn-Ngan, ở Giadinh, mướn một tên bạn là tên Đ., 26 tuổi, chở đồ đi bán. Ngày 24, lúc 6 giờ sáng tới Bếntre, chủ lái giao cho tên bạn một bọ lớn đồng 32 đồng, một tấm chăn 28 đồng, hai cái quần cần, hai cái cho hằng cây trắt 12 đồng, hai bộ kỳ trà 8 đồng, hai cái đai, một chục đũa, một bọ đồ trà nhỏ, hết thảy 3 p. 20, biểu lên bờ đem đi bán. Đi đi lâm sao một ngày một biệt, không thấy trở về, chủ lái nóng lòng kiếm sở sơn đâm mà gỏ.

GIADINH

Trầu làm dữ.

Bữa 2 Octobre, lúc 8 giờ 20 phút ban mai, một con trâu của ai không biết ở miệc Dakao chạy a vào vông thành dinh quan Thanh Biện Bachiêu. Lúc ấy có một người cuối đường bởm nước bị con trâu bán nhằm trong thường. Quan chủ lính liền day bán con thủ ấy (con trâu chớ không phải tên cuối đi) chết tươi.

BẠCHGIÁ

Ăn trộm.

Đêm 9 Septembre, Madame L... Lê-van, bị ăn trộm vào nhà lấy hết hai cây súng và đồ đạt đang 3.800 đồng. Nhờ ông hương cả Ng.-ấr-Ký ở làng Vĩnh-Trường là người giỏi giăn jai có chủ hương hào Ng.-van-Miệng và chủ lính Phạm-văn-Bốp hết lòng sốt sắn qua bữa sau đồ đạt và súng ông đều kiếm lại được hết... Giỏi quá !

Ăn cướp đánh ghe chài lúa.

Đêm 26 rạng mật 27 Septembre, một chiếc chài chở lúa của khách Vương-van đi trong sông Cả-Chiên, tới cửa-bao Gôn-Các bị một đám ăn cướp chừng 20 người, có súng mà không biết sung thiệt hay là giả, đánh lấy hết 600 bao lúa.

Cớ chi tự vận ?

Chiều bữa 3 Octobre lối 6 giờ 20 phút, chiếc tàu « Nam-ký » Chạy về Saigon, mới khỏi Bạch-Đằng một đôi, có một người bộ hành chẳng biết cớ chi nhảy dại xuống sông chìm mất tích chẳng thấy chưn đâng.

Nghe nói người nầy là Ng.-thương-Nghị, 42 tuổi, giấy thuế thân số 46.006 làng Vĩnh-Tô, tỉnh Châu-đốc.

HUẾ

Hội đồng Trung-Kỳ tư vấn nghị viên

Sướt bu hồm 19, 20, 21 Septembre, Hội đồng Trung-kỳ tư vấn nghị viên đã họp tại nhà Tào-thơ-viện ở Huế để dự bàn các vấn đề của hai Chánh-phủ hỏi. Trong các vấn đề ấy thì năm nay chỉ hỏi hai mục nói về việc kinh-tế, về sự tiết kiệm trong bản ngân của Chánh-phủ đã hoạch sách ở trong ngân sách Trung-kỳ năm 1922. chớ không có hỏi sự gì ngoại ý kiến ấy.

Các nghị-viên đã cũng nhau bàn bạc và đã làm xong trình viết hành-phủ những ý kiến của tư vấn hội đồng đã xem xét những khoản ấy là thế nào. Những khoản ấy Bản quán sẽ lần lược đăng đại khái về sau.

Vậy đến chiều hồm 22 Septembre đã xong và các nghị viên đã giải tán. Nghị viên năm nay có thiếu một hai ông là : Hội trưởng Cụ Huỳnh-Côn, thay kỳ Tôn-thất-Đề. Hai ông ấy vì đau nên phải khiếm diện.

Mùa màng đã gần xong

Còn độ một tuần nữa thời mùa gặt hái đã xong. Các nhà nông nghiệp lúa thóc trong phần đất thu hoạch được tám chín. Mấy hồm nay trời tuy có mưa mà ch ? Mưa trong lúc ban đêm thôi ban ngày vẫng tanh thật là nên mừng lắm.

Nếu mùa màng đã xong thời nhân trong lục phong năm nầy mà lo liệu sự cơ cần dự phòng, đến đi thời năm sau có lẽ không có sự đói khổ, mà điều thứ là « Tích cốc phòng cơ ».

Những quả độc nên trừ khử.

Suốt 4, 3 tháng nay ở các miền gần xa xứ nầy nơi nào chẳng thấy lâm vật quả phẩm, chợ nào chẳng nhiều cho đến hai bên đường quan cũng có người bán thứ ấy ngồi chất đường khắp nẻo. Xét trong thứ quả phẩm ấy chẳng có vật gì là chẳng độc như : ổi, thị, bưa, mít, xoài, bưởi, thanh trà v. v. nhưng trực trung chỉ có giống bì, thì và bưa là độc nhứt thứ chi là xoài. Những thứ ấy đã hại hết mấy năm biết bao nhiêu đứa trẻ con, chẳng khác gì ruốt chăng bịnh truyền nhiễm thế mà chẳng ai lưu tâm đến mà trừ khử cho hết cái hại ấy.

Nay thở xem một đứa bé con khi có một hai xu hay là 5. 3. đồng tiền thời đã mua được từ ba trái cho đến chín mười trái hầy nhiều nó ăn hết thời từ ba trái đã có thể làm cho ty vị nó thọ thương hoặc mạch nó phải nhiễm độc của loài trái tráng (chưa-đụt-thiệt) nếu nó ăn vào khoản mai sớm bung không thôi, lại chóng hai lâm. Thế mà mỗi ngày mỗi ăn như thế, thời trong một tháng đã thấy nó hư hao gần mòn hình thể thương tổn lại mà những mụt nhọt mai chốc hoặc ghẻ sái sinh ra cùng mình lâm khi vì thế mà phải chịu đâm sức đứa bé; còn như có đứa ăn một hồi hết mươi lăm quả bưa quả ổi, trong vài giờ hoặc một ngày đêm thời nó đã làm cho đứa bé phải thất rồi mà đau bung lâm lúc phải bỉ cã đại, tiểu tiện mà chết !

Hiện nay ở Kinh-Thành đã có lâm nơi có trẻ con mắc phải bịnh như thế mà phải thác mang thật là oan uổng lắm. Tưởng rằng sự ấy thiệt hại như thế thời có khác nào một bịnh truyền nhiễm nên trừ khử cho tuyệt mà sự trừ khử ấy tưởng có khó gì. Nếu quan trên ra lệnh cho đến soát từ vườn mới nếu vườn nào có những thứ cây ổi cây xoài thời nhứt tể cho chặt hết và lắt phải trồng ngay cây khác cho có lợi mà có hai thời rồi mà có lẽ mà lại khỏi hại.

Một vườn có một mẫu đất nếu đem trồng những cây có ích như là bắp, đậu, mè, khoai những ổi và xoài bưa thời mỗi năm sinh được lâm bịnh mà cái lợi hại không có bao nhiêu. Thế thời sự hưng lợi trừ hại nầy tuy tầm thường mà cũng có cái thực tế đích đáng vậy.

Công-văn

Vì lời nghị quan quyền Thống-đốc Nam-kỳ đề ngày 26 Septembre 1921.

Thầy Huynh-văn-Điền và Nguyễn-văn-Cu có bằng cấp certificat d'études primaires franco indigènes đặng cấp bằng làm trợ giáo thì sai và giao tùng sự quan Tham-biện chủ tỉnh Chaudoc.

Lương của mấy thầy trợ giáo đấy khỏi trừ tiền hưu trí, sẽ lấy công nhu lãng nào mấy thầy đồi lại đó mà trả.

Vì lời nghị quan quyền Thống-đốc Nam-kỳ ngày 27 septembre 1921.

Ông Huynh-văn-Đon và Nguyễn-v.-Tiếp, thừa biện hàng tư các phòng văn chánh-phủ và các hạt Nam-kỳ, mới được cấp bằng, giao tùng sự quan thượng thơ.

Vì lời nghị quan quyền Thống-đốc Nam-kỳ ngày 28 septembre 1921.

Đặng cấp bằng trong hàng viên quan cadre secondaire, sở kiểm-lâm Nam-kỳ, lâm chức garde tam hạng; Ng.-văn-Lem n° 347 Mle có bằng cấp trường canh-nông Bến-cát.

Vì lời nghị quan quyền Thống-đốc Nam-kỳ 28 septembre 1921.

Ông Lê-trung-Lương lượng-y bổn-quốc hàng năm đang giúp việc tại Bentre, nay bổ đi giúp việc tại quận Mocay, cũng ở hạt ấy, đặng thế cho ông Bui-quang-Chi lượng-y bổn-quốc đổi đi chỗ khác.

Ông Bui-quang-Chi lượng-y bổn-quốc hàng năm đang giúp việc tại Mocay, nay bổ đi tùng sự tại chầu-thành Bentre.

Khi nào có việc chi hỉ ông muốn đãi đãng quan-khách mà chẳng dùng rượu Sâm-banh (Champagne) hiệu:

Tisane Marquis de Bergey

Thứ ngon

Thì làm sao mà cho phỉ tình vui vẻ đặng

Rượu nầy có một mùi hảng Denis frères trư mà thôi.

ĐÁI GẦN CỐT, BẠI NHƯỢC XA NHÂN XAO, GÂY MÓN

HƯ HUYỆT

THÌ DÙNG LÂY THUỐC HUYỆT.

DESCHIENS.

Là một thứ thuốc bổ huyết thượng hạng, cải tinh-ý lâu bền nhân. Hồ hơn thứ sống và thuốc có chất sắt. Nhận dùng trong các Dược-đường và P. ts.

Hãy đòi DESCHIENS, 9 đại Boudry Paris và các nhà thuốc.

HÃNG NGÀNH VÀ NGƯỜI THÀY MẬT TRONG CÁC HÀNG HÃY HỎI SÁCH có hơn hình nàng chánh và hàng ngôn sẽ cho không ở Saigon 85 1. Quai de Belgique

HÃNG DESCOURS & CABAUD Produits Métallurgiques VỐN 40 THIỆU QUAN BÁN SỈ – BÁN LẺ

HÃNG BÁN Giá rẻ hơn hết TRONG NHỮNG CỤC ĐỒNG ở Nam-van (PNOMPENH) gần ĐƯỜNG PROTECTORAT và ĐƯỜNG DE VERSEILLE

PHẢI HÚT THUỐC IMPÉRIALES

A. COURTINAT & Cie — SAIGON —

PHARMACIE PRINCIPALE
CỦA ÔNG
L. SOLIRÈNE
nhứt hạng bào-chế-sư
KẾ NGHIỆP CHO ÔNG **G. RENOUX**
ở ngang nhà hát tây, Saigon

Tiệm thuốc nầy đứng bực nhứt đã lâu năm rồi và buôn bán lớn hơn các tiệm khác trong cõi Đông-dương.

Tiệm thuốc nầy cũng có tiếng là nhờ chuyên bán thuốc thượng hạng, nhờ có một ông thầy bào-chế nhứt hạng, văn là cừ nhơn bác vật xuất thân, dùng xem sóc việc bào-chế thuốc một cách kỹ lưỡng, trúng theo toa của các quan thầy thuốc ra cho người ta; lại nhờ có người Tây và người Nam thầy đều tin cậy.

Tiệm thuốc nầy cứ do theo ý người bạn hằng mà bán thuốc hoặc tuân theo toa của quan thầy thuốc mà bào-chế, chớ cẩu hề khi nào làm sai, hay là lúc trong tiệm không có thứ thuốc người ta hỏi rồi không đem thứ thuốc khác mà đổi thế vào.

Tiệm thuốc chánh của ông L. SOLIRÈNE khuyên những bạn hàng :

Nên dùng thuốc của ông L. SOLIRÈNE là một người chủ tiệm rất ngay thẳng, chiều hiểu đài sĩ ;

Vì thuốc tinh tấn, mỗi lăn thuốc bên tây gởi qua đều có thí nghiệm cho rõ tốt xấu, thiệt giả ;

Vì gỏi bạn hàng đông đảo, nên bán mau hết, không có thuốc cũ ;

Vì có quan thầy bào-chế nhứt hạng, xem xét kỹ lưỡng cách bào-chế thuốc cho ý theo toa của quan thầy.

"HERCULE"

LA BICYCLETTE FRANÇAISE
LA PLUS RÉPUTÉE POUR
SON FINI ET SA QUALITÉ

AGENT GÉNÉRAL POUR L'INDO-CHINE
—ÉTABLISSEMENTS—
L. CAFFORT
32, 34, 36, RUE CATINAT
SAIGON

Những vị nào ở Lục-tỉnh làm ăn buôn bán chắc chắn, từ tế, muốn trữ mà bán sỉ, hay bán lẻ xe máy hiệu ALCYON và HERCULE thì hãng cũng hằng lòng ưng cho.

Ai muốn mua sỉ (*en gros*) các hàng lụa Bắc-kỳ (*Soieries du Tonkin*)???

Như : Lãnh rộng trơn, bông lãnh hẹp, địa minh hàng, minh quế, xiên bông đơn hà bông tiền, bông hột mè, lượt lòng, xiên trăng7 chỉ, sa trơn, sa bông, lụa các thứ, nhiễu, minh gió v. v., màu mùng, hồng phấn, lá cây, đen, trắng bột nếp.

Nên viết thơ tức thì cho tiệm MAISON TONKINOISE **ĐÔNG-THỊNH**, Rue de la Soie n° 4 à HANOI, thì mua.

Tiệm ấy mới chế ra thứ lãnh 1 cây 2 áo đại đủ mọi màu tốt xa giống lãnh, khan hơn bằng nhiều mình gió và ghế thonet, ghế chao (fos king-chair) hàng mới nhơ mà coi ngỡ lãnh.

Buôn bán thiệt thà và đã tính giá riêng rất hạ cho mấy thầy mua sỉ dùng kiểu lời nhiều.

Viết thơ lấy kiểu (échantillon) cũng đặng, hay là muốn khỏi mất thì giờ, viết thơ lấy hàng cũng vậy, vì đã có giá riêng tính cho bạn hàng (clients) chẳng hề tính mức bao giờ.

Gởi contre-remboursement, song gởi một phần tiền trước hay là gởi trả đủ trước thì sẽ đặng trừ 2%, vì đã có giá riêng tính cho bạn hàng (clients) chẳng hề tính mức bao giờ.

Gởi contre-remboursement, song gởi một phần tiền trước hay là gởi trả đủ trước thì sẽ đặng trừ 2%, vì cái phần tiền đã trả trước đó. (Toute avance de fonds aura droit à une remise de 2%).

Gởi mandat trước xin để như dưới đây :

Madame LƯƠNG-NGỌC-BẢN, 4 Rue de la Soie à Hanoi.

Hãng Thuận-Hòa
Mặt bền du 101 ông Catinat, Saigon
Ông Ch. NGUYỄN-PHÚ-KHAI *làm Administrateur-Délégué*

Hãng nầy buôn bán đồ nhập cảng và xuất cảng vốn **1,000.000** quan.

Mua trà bạc hay là bằng giấy Quốc-trái cũng đông.

RƯỢU SAM-BANH ROSELLY uống điều dàng ngon ngọt, hay uống thử thì biết.

RƯỢU MOUSSEUX cho người Annam dùng.

RƯỢU COGNAC (cổ nhác) JOBIT 7 ngôi sao. Thiệt ngon uống tiêu mà lại bổ.

RƯỢU STELANE Người Annam hay mua để phòng khi đau bụng hay là ăn không tiêu.

RƯỢU STICK cũng như quinquina vậy.

XE HƠI HIỆU LANGSA « PHILOS » Giá rẻ mà lại chắc hơn các hiệu xe khác.

MÁU SƠN HIỆU COLORIN.

Giấy cho đờn bà Annam dùng.

Giày tây bottine, và soulier thứ thượng hạng.

DẦU THƠM HIỆU DULCI dầu nầy thơm lắm.

DẦU MENTHE và **MENTHOL HIỆU THUẬN-HÒA**

THUỐC DIỀU HIỆU MARYLAND, ICEBERG, KASBAH và **VAGYAR gói 10 điếu, 20 điếu và 50 điếu. hút thơm miệng và không khó cổ.**

Người **ANNAM** hãy mua đồ của **HÀNG ANNAM THUẬN-HÒA** thì mới thiệt là giúp cho Đông-bang.

Saigon thời đàm

(Propos d'un Saigonnais)

Mới biết văn-minh già là hại

Từ ngày tiếng văn-minh truyền hầu khắp cả đâu đâu, từ chốn thị-thành đến miền thôn tích, hễ cầu là người hạng nào, hễ mở miệng ra thì trước hết nghe nói chữ văn-minh, thành tiếng văn-minh là tiếng lớt đầu lưỡi. Thử hỏi vì sao người lại khi đang trò chuyện cùng bậu bạn không dùng tiếng khác giả sử như tiếng « nói-lẻ » lại trông câu chuyện nào cũng có xen tiếng văn-minh vào đấy ? Ấy chi văn-minh là một cái có giá trị rất nên cao-thượng, sanh ra nhằm thời đợi nay, chẳng có chi hằng, hỡi thế, ai ai cũng muốn được cái qui báu ; cái cao thượng, cái có giá trị đó, nhưng ngặt một đều văn-minh là cái vô-hình vô-ảnh, nên ai muốn tự nhận mình là văn-minh cũng được, ấy cũng bởi nó tuy vô-hình vô-ảnh, song nó có một cái (hình-thức) vô đề chứa nó. Vì thế mà người vô học-thức mới vừa biết, vừa nghe nói cái văn-minh là qui-quá thì họ lại hay giả mình là văn-minh ; cái giả ấy chẳng khác nào thứ cây dầu mà thợ họ sơn hề ngoài có vàn vàn, đã làm cây gỗ, cây trắc v.v. vậy.

Thử hỏi sao người lại giả văn-minh làm chi ? Việc ấy chẳng lạ là vì mình cứ xem một môn hàng tốt bán chạy cũng là một môn vàng, người ta hay làm giả, thế có khác nào cái văn-minh, là vì bất cầu là môn nào thứ thiệt mà có giá trị, thì kẻ khác hay làm giả. Xét bao nhiêu đây thì đủ biết môn nào thiệt mà tốt thì đều có họ làm giả, người có mắt tinh thần thế mấy, mới xem qua cũng khó biện phân giả thiệt được, nhưng có một đều là môn giả chịu dụng không đòi, giới làm trong một ít lâu mà thôi thì cũng lòi cái giả ra, chưng lấy người mua bị lầm mới hại chớ. Kia như học đòi văn-minh vậy, thấy người văn-minh người ta đầu hớt tóc, mặt áo quần gọn, đi giày tây v. v. thường khi trưa nắng người lại mang mắt kiến, chủ ý cho nang cho mát con mắt, cũng là khi nào đi xe có gió có bụi người sợ lọt vào mắt, thì người cũng kiến, cũng là một vài người bịnh cận-thị, viễn-thị họ mang mắt kiến bịnh, thấy vậy có lẽ kẻ lại muốn giả văn-minh ngỡ là mang mắt kiến thì là văn-minh, nên sơm mai chẳng kể bụi tối không màng, bất cứ là lúc nào cũng cứ mang mắt kiến, đi đu vinh mặt vinh mày, chẳng biết mang rồi quen mắt chưng lau nắng thành ra mỏi chứng bịnh riêng, hễ mang kiến thì thấy, còn dở ra thì không thấy, luôn như người quáng gà. Đó chư-tôn nghĩ coi hại là dường nào, khi không muốn làm văn-minh giả mà chơi, thành ra mắc lấy một chứng bịnh. Kia như tên Ng... đi đâu cũng mang kiến, sớm trưa gì cũng mang kiến, nếu tên Ng... thật là chẳng có bịnh gì cả, có lẽ khi hoặc đi coi hát bộ, hoặc coi hát bóng rủi mất cặp mắt kiến thì cậu ta dành ngồi khoanh tay, chớ không thấy chi được. Thấy vậy nên có ngày kia tên X... muốn phá chơi, nhè lấy đầu cặp kiến của ta đi, rồi lại đưng dàng xa lấy cây mà khô chơi trên đầu, cậu ta giận lắm muốn đánh tại, song không thấy tên X... đứng đâu mà làm sao đánh lại. Anh em trong lúc ai thấy cũng tức cười, may là trong việc chơi còn như vậy, nếu xảy ra một việc gì lớn nữa, chừng mới sao ?

Xi chư-tôn đóc-giả cạn xét lại mà coi, cái giả văn-minh hại là dường nào ? ! nên ở đời chẳng chi bằng cái « Thiệt » cả, chi như cái « Giả » tuy tốt ngộ hồi mới xem, chớ kết cuộc thì cũng xấu cũng hại.

MICH

Entrepôt de Cholon
IMPORTATION COMMISSION
71, Bd Tổng-đốc-Phương

BÁN SỈ — *BÁN LẺ*

Vải lụa

VẬT THỰC
Đồ hộp — **Rượu chác.** — **Rượu ngon** — **Sữa NESTLÉ** — **Champagne DELBECK** — **Cognac RENAULT** — **Cognac CROIYET (cũ 120 năm).**

ĐỒ TÂN CHẾ BÊN PARIS
Dầu thơm Coty — Dồi, Nón, — *Chemises* — Bốp da — Dao bàn — Đồ hút — Đồ chưng phòng khách.

Hàng tôi cũng chịu ra công mà mua các thứ hàng hóa làm bên phương Tây và các xứ là theo ý chư vị đặt.

Giấy thếp đề tắc : Paul hiệu-Cholon.
Giấy thẹp nói : 467.

Le Directeur : PAUL HIỆU
Officier d'Artillerie Coloniale démobilisé
Croix de Guerre

SỐNG LÂU NHỜ RƯỢU
(Longévité grâce à une liqueur)

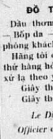

Hiện bây giờ bên nước Huê-kỳ có một vị điền chủ đã ngoài 95 mà hồi còn sức lực mạnh mẽ như người 40 tuổi, đi đang chắc lắm, ăn nói sắc sảo. Cả ngày ở ngoài trại ngoài đồng cai tôi-tớ làm công chuyên.

Ngày nọ có một người đi thăm hỏi thử cho biết tại sao ông nay đã bực trên cao mà sức lực không phai kém vậy ?

Ông giả đáp rằng : Có chi lạ đó mà hỏi, cả đời tôi trước khi ăn cơm hãy uống một ly nhỏ rượu Quina Gentiane hiệu Mazet là một thứ rượu trường sanh bất tử.

Người khách nghe nói cũng có lòng mê mẩn trong thư hàng, liền về nhà sai trẻ đi mua cho đặng thứ rượu Quina Gentiane đó mà dùng mỗi bữa. Thiên hạ nghe nói cũng ai mà đang mỗi bữa, cũng bán rẻ nhơn đi mua rượu để tham sanh, cũng bán rẻ nhơn đi mua rượu để tham sống mà giống bỏ quanh năm.

Cả bản trong các tiệm hàng xén (*épiceries*).

RƯỢU
QUINA SKOS

Là một thứ rượu, để uống vô lòng tốt lắm, đã có mùi thơm mà lại bổ ngươn khí. Chẳng bắt chước ai mà chế nên nó, nhứt đó tốt, cũng không rượu nào bì nó được.

Bán tại hãng Établissements Dumarest, d'Indochine Saigon.

COLLABORATION FRANCO-ANNAMITE
Đồng nghiệp tây-nam

Ta lấy làm toại chí mà nghe nói rằng cái hãng PHARMACIE CENTHALE CỦA M. LÊ-VĂN-MINH QUẢN-LÝ, sẽ đổi tên từ rày, kêu là hãng PHARMACIE CENTRALE FRANCO-ANNAMITE.

Ta cũng hết lòng mừng cho cái chữ hiệu mới nầy, mà mà nhơ sự sắp đặt lại thì ta tưởng cái mục đích của hãng nó sẽ dần dần HA CẢNG NGÀY CÀNG LỚN.

M. LÊ-VĂN-MINH LÀ THÀY BÀO CHẾ, HẠNG NHỨT CỦA TRƯỜNG LỚN TẠI PARIS, NHẬP TỊCH LANGSA. CŨNG CÓ VIỆC LÀM QUẢN-LÝ HÃNG NÀY, MỘT MÌNH SÁNG SỌC, THEO CHỨC THÁCH CỦA MINH, VIỆC TRÌ CÁCH BÀO CHẾ CỦA HÃNG, NGHĨA LÀ CÁC VIỆC CHUYÊN MÔN SỞ KHÔI, VÀ HÓA HỌC.

Hãng nầy, trừ những thuốc tinh anh, không hề sai chạy, của hãng DROGUERIE COMMERCIALE DE L'UNION còn buôn bán thì nhờ vốn của người Phansa, mà sáng sớc thì thấy có bằng thiện nghệ bào chế.

Như như vậy mà ta được chắc các thứ thuốc của ta, hơn các thứ thuốc khác, không cần phải kiên dè, như trong sở nầy thường hay cần dùng, mà nhiều khi bị bề trễ, phải thiếu, tại dường thông qua với Mầu-quốc, ngoài biển không chừng, lại thường làm cho thuốc-đia của ta, có cần cho lắm cũng không có hàng cho kịp.

KỲ TÀU HỎI BÊN MẪU-QUỐC, MỚI GỞI QUA QUÁ NHIỀU, NHỮNG THUỐC MEN VÀ HÓ PHỤ-TÙNG THEO HÓA HỌC. Được như vậy thì các bành hoàn có đủ thuốc theo ý, đã-rẻ lại mau lành bịnh.

Hãng thuốc PHARMACIE CENTRALE FRANCO - ANNAMITE (đồng-nghiệp Tây Nam) nầy, CÓ VIỆC LO MẠNH GIỎI cho hết thảy nhơn đàn Nam-kỳ ta.

Có thứ rượu mạnh Langsa hiệu « BAC-CHUS » mới cho lại Nam-kỳ lần thứ nhứt ngon không có thứ rượu nào bằng

Chỉ một mình hãng Denis Frères trữ mà thôi.

TIỆM ANNAM
Đóng giày và may y phục Langsa
Lê-văn-Bền, *Kế-nghiệp*
cho nhà PHÚ-TOÀN
17-19, Rue Amiral Courbet
(Halles Centrales)
SAIGON

BÊN LÒA *đốt có mãn sống,*
hiệu BEST và WIZARD.
Ít tốn dầu,
Không hành hao,
Sáng trắng ngọn,
Không hay nghẹt,
Dễ đốt,
RẺ
Nội Nam kỳ có một mình tiệm
TRẦN-QUANG NGHIỆM
84 đường Espagne Saigon
Có trữ hai hiệu đồ mà bán.

Trần-văn-Trí
76 rue d'Alsace Lorraine 76. Tiệm cầm đồ
SAIGON

Bán sỉ và bán lẻ đồ phụ tùng xe máy và xe kéo. Bán xe máy và xe kéo. Có đồng sẵn xe kéo cho mướn cùng là xe nhà.

Người chủ tiệm nầy đã có làm lâu trong hãng người langsa, mới lập tiệm cho nên đồng xe khéo chắc chắn và kỹ lưỡng lắm mà lại bán giá rẻ hơn mấy hãng khác.

Lời rao
Cho mấy chủ xe kéo cho mướn

Nên đồng thứ Caoutchouc của pneus C.G.M cho xe mình.

Vỏ (enveloppes) hạng nhứt, một cặp 12$50.

Ruột (chambres à air) 3$50

Bán tại Hãng nấu Cao su, ở đường Doumont Saigon.

HÀNG
Établissements Industriels
DE SAIGON
(Vốn 2.500.000 quan)
Phòng viếc ở đường Mac-Mahon
mãn bài 25 và 27
Trai thy ở Quai de la Marne Khanhhoi

Hãng mới nầy là hãng nổi nghiệp cho hãng cũ Bonnefoy, chuyên làm những gạch bông bằng xi-măn và chuyên sửa đủ các thứ máy như là **máy xay lúa, máy ép dầu và máy xe.**

Hãng mới nầy từ ngày nổi nghiệp hãng cũ Bonnefoy đã sắm thêm khí dụng nhiều lắm cho nên công việc hãng đã mau lại thêm giá rẻ.

Hãng mới cũng có bán và sửa xe hơi, lại riêng lãnh làm đại-biểu cho các hiệu **Huskey** nhứt.

Chandler, Buick, Cleveland, Chevrolet và các hiệu **Langsa** như :

Grégoire, và Malhis.

Trường trong cõi nầy chẳng có hãng nào bán xe hơi giá rẻ như gia của bổn hãng định, vậy xin Lục-châu qui khách khi nào muốn mua xe hơi nên hỏi cho biết giá của bổn hãng rồi sẽ đi mua.

Bổn hãng có trữ các thứ đồ cho nhà máy và bán đủ các thứ dầu nhớt để chế máy ; lại cũng có bán **máy xay gạo và máy xay lúa.**

Bổn hãng đã có danh với người Annam xứ nầy, lập ra từ năm 1872, lại cũng đặng lòng người Annam tính cậy.

Vậy bổn hãng kính xin Lục-châu qui-khách, cứ bổn hiệu mà đến hay là từ thơ thương lượng mỗi khi qui khách cần mua gạch bông xi-măn, xe hơi cùng đồ chi về máy móc, hay là có cần dùng hỏi đến chi bổn hãng sẵn lòng trả lời liền và cũng sẵn lòng toan tính cho đặng như ý qui khách.

Hãng-Dầu
TRƯƠNG-VĂN-BỀN
CỘ BẢN ĐỒ THỨ DẦU

Dầu Phộng, ăn thực ngon và tốt.
» **Dừa.**
» **Xà, không có mùi hôi.**
» **Mè thơm.**
» **Bông, giá rẻ để thợ-học dùng.**
Bánh dầu Đậu-phộng, thực tốt.
» » **Bứ-đề.**
» » **hột Gòn.**
» » **Dừa để cho heo và bò ăn.**

ĐỒ TỐT VÀ GIÁ RẺ HƠN KHÁCH-TRÚ

Hãng tôi mua Dừa khô, Đậu-phộng, Mè, hột Gòn, hột Bông, hột Đề-đề, dầu và hột caoutchouc Mua giá khá hơn các nơi.

Xin Lục-châu, ai có muốn mua bán vô tôi, thì xin mời đến nhà hoặc viết thơ hỏi tôi thì tôi gởi, kiểu và sẵn lòng tiếp rước rất trọng thể và trả lời lẹp tốc. Nay tôi ;

TRƯƠNG VĂN BỀN,
Hãng-Dầu Quốc-tế
số 66, đường Lagrandière, số 66.
CHỢ LỚN.

THƯƠNG-HẢI DƯỢC-PHÒNG

Trông răng và thay con mắt

Các thứ thuốc bán tại tiệm

1 Hồng đơm thủy (Thuốc con mắt)	0$20
2 Nhơ thông thủy (Thuốc nhứt răng)	0 20
3 Bạch trược huờn (Thuốc đau lậu)	0 40
4 Thánh cam tích (Thuốc sáng lửa)	3 00
5 Phân trùng ngộng (Phân trừ mụng)	0 20
6 Hòa đàm chỉ khái thủy (Thuốc ho)	0 30
7 Hải thảo dưỡng (Trị sang độc)	1 00
8 Lộc đủ phát lãnh hoàn (Thuốc rết)	0 10
9 Chỉ khái huờn (Thuốc ho)	0 10
10 Bông gòn tẩm thuốc	0 10
11 Thuốc sổ mũi	0 20
12 Tâu bà	0 20
13 Thuốc cona (ngậm ho)	0 20
14 Tiêng dược thủy (Thuốc xót lác)	0 20
15 Thu phát cao (Thuốc xức ghẻ)	0 25
16 Cầu mân	0 25
17 Nhũ tiêu hoàn (Thuốc trị sang độc)	1 50
18 Khí thăng tăng (Thuốc tức)	0 40
19 Chỉ khái dưỡng (Thuốc ho)	0 40
20 Tiên sơ huờn (Thuốc bổ thận)	1 00
21 Phát lãnh tăng (Thuốc nóng lạnh)	0 20
22 Thông trị thủy (Thuốc trừ sẩy)	0 20
23 Chỉ khái tăng (Thuốc ho trừ đàm)	0 10
24 Thơm đơn (Thuốc bà chửng)	0 10
25 Bổ tăng hoàn (Thuốc xổ)	0 10
26 Bạch phụng huờn (Biếu kinh dưỡng tử)	1 00
27 Nhơ phế thân hiệu (Thuốc ho)	0 20
28 Trà thương hải	0 10
29 Cam tích tăng	0 20
30 Kim phụng huờn (Biếu kinh)	1 00
31 Ninh thân huờn (Thuốc bổ)	1 00

M. TRIỆU-CƯƠNG chủ nhơn tiệm cái đường Marins số 188 Cholon.

Có gởi thuốc tại tiệm ở chợ mới Saigon, hiệu Quản-lệ-Đường đường Schrader và tiệm Minh-Phát chợ cũ đường d'Adran số 68

Cáo Bạch

Bổn dược phòng có trữ bốn phần thứ thuốc rất nên thần hiệu nên đứng nhơn con « Bướm lửa » làm tin, chư qui vị có mua thuốc của tiệm thì hãy nhìn cho được cái nhãn nơi trên đó mới thiệt là thuốc của tiệm tôi, kẻo lầm thứ giả uống vào thêm hại.

Bổn hiệu có gởi bán nơi các tiệm thuốc ở lục tỉnh chư qui vị muốn dùng gởi thơ đến cho tôi hoặc gởi mandat theo một lược hay là gởi contre-remboursement (nghĩa là đem tiền đến nhà thơ mà lãnh thuốc) Còn chư qui vị muốn hỏi thăm việc thuốc men cùng bịnh hoạn chi thì tôi cũng sẵn lòng trả lời lẹp tốc.

Cò sách thuốc chỉ các chứng bịnh, rất có ích, khi mình có bịnh chi thì cứ ở ra coi thì sẽ thấy chỉ rõ cách thức mà dùng thuốc, chư qui vị ai có cần dùng, thì bổn hiệu sẽ gởi cho không.

Các thứ thuốc bán tại tiệm

32 Thuốc nhứt đầu	0$10
33 Bại độc tăng (Thuốc trừ độc)	0 10
34 Thủ thông huờn (Bại bụng)	0 20
35 Tiêng dược cao (Thuốc xức lác)	0 20
36 Bông rửa tăng (Thuốc bợt rửa)	0 10
37 Tẩy độc thủy (Nước rửa độc)	0 30
38 Đầu thương hải (bà chửng)	0 25
39 Huyết trung bửu (thuốc bổ)	1 20
40 Tả trùng thủy (bà chửng)	0 20
41 Đầu bạc hà	0 40
42 Chương não đầu (trị phong hàng)	0 20
43 Hương não thủy (phong thấp)	0 20
44 Lợi chạch huờn (Thuốc kiết)	0 40
45 Sâu đục thủy (Thuốc đau miệng)	0 30
46 Hồng dược cao (Thuốc cần mắt)	0 50
47 Phân trừ sẩy	0 20
48 Thống lụy thăng (Thuốc mắt)	0 10
49 Ích tốc sương tăng (bà chửng)	0 10
50 Sâm nhung vệ sanh huờn	1 00
51 Thân thông cao (Thuốc mắt đầu)	0 30
52 Sược phước thủy (Thuốc uống khác)	0 20
53 Thuốc trừ rệp	0 10
54 Tam đạo hoàn (Thuốc đờn bà đứng)	1 00
55 Ích mão hoàng, trị đơn bà thai nghén	1 00
56 Ô kim huờn (trị bà khi sanh đẻ)	1 00
57 Tô hạp hoàn (trị phong)	1 00
58 Ninh khôn tán (Đờn bà khi sanh đẻ)	1 00
59 Thêm đinh hoàn (Thuốc đường thai)	0 50
60 Quang minh nhãn thủy (Thuốc con mắt)	0 20
61 Bánh đau lậu	1 00
62 Tích tả hoàn (Thuốc thương tích)	1 00

Rượu mạnh hiệu DEJEAN đã thơm mà lại ngọt làm cho những tay thạo rượu đều thầy khen ngợi

Chỉ một mình hãng Denis frères có trữ mà thôi

PHARMACIE PRINCIPALE

Tiệm thuốc Tây nầy dọn dẹp theo cách Văn-minh và lớn hơn hết trong Đông-Pháp nầy, lập ra từ năm 1856

Hồi trước của ông HOLIÈ và RENOUX nay ông SOLIRÈNE nhứt hạng bào-chế sư kế nghiệp

Ở Saigon, ngang nhà hát tây, Bán đủ thứ thuốc tây, tốt thượng hạng và giá lại rẻ. Lục-châu chư quân tử có cần dùng thuốc tây xin hãy viết thơ cho tiệm thuốc nầy mà mua, thì sẽ được vừa lòng.

Cuốn DƯỢC-TÁNH LƯỢC BIỆN đã xuất bản rồi, ai muốn xin, thì viết thơ cho ông L. SOLIRÈNE, ngài sẽ gởi cho không

Tiệm đóng xe

Sửa xe và bán đủ đồ phụ tùng

ĐƯỜNG LUNG MÔN BÀI 99 và 101

ĐẮT-HỘ (SAIGON)

TRẦN-VĂN-HIỆP chủ tiệm

Kính cùng Lục-châu quí khách đặng rõ: Tiệm tôi có đóng đủ kiểu xe như là: xe mui, xe hai bánh, xe kiểu, xe keo, xe bố cùng có đóng thùng xe hơi theo kiểu kiểu thời, sơn xe thật khéo, làm nệm, mười xe đủ kiểu, và cũng có bán các thứ xe cũ sẵn lại chắc chắn; có bán đến xe đủ kiểu, bán xe ngựa bằng cây giá tỉ bao tây chở lại, cam-on đặt đi thay trong bánh, kiểu đóng tây, rất khéo và chắc, có bán yên cột, chương đặp hai tầng, bánh đề thấp đều khi đi thơm xe. Sơn xe và sửa xe.

Cùi tôn qui khách có đặt đóng đồ thì xin ghé lại tiệm tôi mặt khi trước coi công cước của tôi làm, sau có cần đóng mòn chi đã thiểu mua giấy lam ngồi thì thì rất cám ơn ha rồi.

Cần chư qui khách ở xa muốn gởi thơ hỏi thăm mòn chi cũng giá cả tôi sẵn lòng hồi đáp.

Lời rao

Cho mấy ông thơ chụp hình, dầu thiện nghệ đầu hàm chơi

Tại hàng PHOTO-STUDIO, 136-138 đường Catinat, có bán đủ thứ máy chụp hình hiệu nào cũng có tính theo giá bên Tây như hiệu Kodak — Richard — Gaumont — Demaria — Monobloc v. v...

Cũng có đủ đồ phụ tùng hết thảy về nghề chụp hình và nghề vẽ cửa (Peinture) bán sỉ bán lẻ cũng được.

Có khuôn đề lồng hình chưn khéo làm, thứ nào cũng có nhiều bộ hình khác, chạm tốt lắm.

Có chụp hình cho giấy thuế thân nữa.

Có bền kiếm, giấy, đủ thứ thuốc sang hình.

Giấy Bromure 1/2 brillant contraste từ hộp 100 tờ, lớn 13 x 18 thì 5 $ 25 còn hộp 500 tờ thì 22 $ 00.

Có kiến để làm hình mấy xứ nóng nực.

Tại hàng Photo-Stodio 136-138 Catinat Saigon.

Nguyễn-chí-Hòa

83 Rue Catinat, SAIGON

ĐỒNG GIÀY hàng DA bền tây hết.

Làm NÓN CASQUES hàng NÚT CHAI (LIÈGE) và CÂY MÓP kiểu rất xinh đẹp.

BÀN SỈ rất nhiều mấy mòn kể ra sau nầy: GIÀY TÂY, NÓN CASQUES, GIÀY HÀ DA LÁNG, DÉP DA LÁNG, GHẾ XÍCH-ĐU THONETS, KHẠC-ĐÀ KIỂU CÁN DẦU đồng và chụm MÓ HÀ DÀ. CÓ CATALOGUE (SÁCH MẪU) gởi đi tặng qui khách.

Xin CHƯ-TÔN chiếu cố tôi rất cám ơn. BÁN SỈ giá thiệt rẻ.

NGUYỄN-CHÍ-HÒA, kính mời.

Nam-Việt Khách-láu

HÔTEL D'ANNAM

N° 30 Bd Charner và Carabelli Saigon

HUỲNH-HUỆ-KỲ CHỦ TIỆM

Kính cùng qui khách rõ: kể từ 1er Juillet 1929 tôi mới dọn một tiệm ngủ hiệu là Hôtel d'Annam (Nam-việt Khách-láu) cũng có dọn phòng ở dưới đất rất cận tiện cho quới khách.

HÃNG

ông P. Ribeyrolleset C^e

10, Place du Château d'eau, Saigon

số 10 gần giếng nước Saigon

Có bán máy xay lúa và đồ phụ tùng cho máy.

Thay mặt cho hãng Ông F. H. SCHULE.

Có thể rắp máy giới ở tại hãng.

MÁY TỐT CHẮC.— Ai muốn sắp đặt thế nào, thì chỉ giùm không ăn tiền công.

Văn đàn

(Partie littéraire)

Kỳ nguyệt

Gió gà thổi bắc tinh trăng non
Chẳng biết trăm năm được mấy tròn
Gặp lạc chẳng thà xe cả thể
Bù khi sẻ nửa đôi bên hồn
Đường đài đã trải nơi cao thấp
Sự thế từng quen lẽ mất còn
Trộm nhắn vài lời gan rột dạ
Rửa ràng chớ phụ tấm lòng son

Trần-đa-Tính

Tự thán

Ai khéo sanh chi cái nghiệp
Bắc người trí-thức phải mang thơ
Đường đài khó nỗi thân vinh vậy
Tuổi trống buồn vì rượu quán teo
Hai chữ nghĩa ăn không tin vẹn
Một mình bốn sớm cứ năm queo
Chớ thời thôi cũng chờ coi thử
Chắc cũng nay mai ngô thấy đeo

Trần-thi

Xin lực châu thi-ông ông nào rảnh xin họa vận lại đeo

Xuân cảm

Lui hui cho thân rấp tuổi già
Ngày xuân khách lữ gương chào hỏi
Ngẫn ngơ tình cảnh say bầu rượu
Đã là anh em nhậu chén trà
Gáy-cố hôm-mai cây cỏ mới
Nước-non ngày-trước rước-non xa
Bận lòng du tử vừng mây bạc
Nặm vậy thì ngâm gió thổi hòa

Hạ cảm

Bướng xuân thâm lắp nước non nay
Bước ha sân đeo chất ngất mây.
Tủ xế leo-heo đâu nắng tạp
Ve chiêu nhắc-nhở bóng trời xây.
Trống sao, nhớ người quyên gan tối
Giân gió, hờn mưa mái ngủ ngày
Dân đổi thêm đông hơi để bắc
Đêm thân dần-dần giết khôn dài

Thu cảm

Xâu hân hoa mai kế tối mô
Ngày thu vân-vê cảnh buồn so.
Trời thân bóng chạy dong đuổi ác
Rằng lộn mây bay trải cảnh cô
Kẻ thích vàng phơi đầy đao cúc
Người buồn la rụng lấp sầu nho
Non xanh nước biếc ai ta bạn
Sau trước đừng quên tiếng hẹn hò

Đông cảm

Nhạn Nam về bắc tiếng qua sông
Chạnh tấm lòng thu cảnh trở đông
Giá lạnh teo jau trơ nhặp bóng
Canh tàn đức ruột, gió lê song
Các nhân mặt tuyết mai cười gượng
Non bạc đầu sương dà khóc ròng
Mũ-mật cỏ cây máy-móc cả
Xăng trưa mưa trễ ngâm người trông

Qui Cho

TỰ DO DIỄN ĐÀNG

(Tribune libre)

LUẬN GIÀU NGHÈO

Người sanh trên thế, nước nào cũng vậy, có kẻ giàu người nghèo, nhưng giàu thì ít, nghèo thì nhiều, vì theo thời đợi cạnh tranh nầy, đồng tiền bạc khó mà làm ra mau có được, mà nếu có thể mà làm ra được thì cũng chẳng để mà cầm giữ lâu dài. Trừ ra lấm kẻ nhờ dư-ấm ông bà mà tiền muôn bạc ức, rường ngành ngang, thì đã có mấy tay rồi, thân lập thân mà sánh kiếp cái giàu của kẻ ấy? Cạn xét, thì cái giàu đó, cái giàu khỏi đổ mồ hôi xót con mắt, giàu không mệt, hao một chút trí mà giàu, thì nên vì cải giàu của, mà tự thị, mà gọi ai chẳng bằng mình, xem mỗi người.

Thiếp đi qua thành Bắc-đất mà thăm di Thiếp dan dau nặng, hòng qua Thiếp đi ngan qua đây, bị thăng mọi đó chán đường, giết hết kẻ tùy tùng của, đoạt hết đồ hành lý của thiếp và hai sống thiếp mà dẫn về đây. Thiếp nay duy chớ có một cái chết mà thôi, song thăng mọi đó lại muốn ép thiếp phục sự nó, nó hạng kỷ cho thiếp tới nơi ngày mai, nếu thiếp không thuận tùng thì nó sẽ làm dữ với thiếp. Mà chàng hãy mau mau lành thân đi, vì trong giây lát đây thì nó về tới, nó dương đi chạn người hành-lữ nó thấy đạn đi phía đàng xa kia kia. Chàng hãy đi đi cho mau, thiếp cũng lo sự cho chàng chẳng khỏi thoát khỏi tay nó.

Nàng nói chưa dứt lời, thăng mọi chạy ngựa về đã tới. Thật là một người cao lớn dị-thường, hình dung quái gở lắm. Nó ngồi trên lưng một con ngựa lớn voc, ngựa xứ Tạc-la-ri, tay nó cầm một con dao rộng bề ngang, lớn lắm và nặng lắm, không ai dở lên cho nổi. — Cô-da-Đắc thấy nó lạnh mình, vì thuở nay chưa từng thấy người vậm vỡ và quái di như vậy. Chàng bèn lấm-lâm dọc kinh cho đầy tủ, để xem cho khoái nhãn thì lại là đều hại to hơn nữa. — Vì nó mà được nhỏ mấy mặt, vì nó mà được thân ấm no, mà cứ bo bo dầu mẫu, cất mãi, phải việc dùng chẳng đem ra dùng, sợ hao mòn, thì đồng tiền của kẻ ấy tức là đồng gạch!! Nếu choán hiếu nó là một vật qui, mà không đem cái qui đó ra mà chỉ dùng trong muôn sự cần ích, thì cái qui trọng đó mất giá đi. Nếu muốn cái của cải cho nhiều đặng người gọi là nhà giàu to, thì nên dụng cái của cải ấy vào chuyện phải, thì ấc được rỡ rằng tiếng tăm hơn nữa.

Vậy thì, kiếp phủ-sanh của người trên thế nầy là cái đọa-trần. Ai cũng phải gánh một gánh nặng cái hình phạt của tạo-hóa, nghĩa là dầu cho ai cũng phải mệt-mỏi vì công chuyện của mình; tay không như kẻ làm thuê-mướn thì ấc là bị tôi nặng nề hơn, có của cải nhiều như bậc phú-hào có lẽ mang tội nhẹ, thì nếu muốn với cho khỏe hớt cái gánh triệu-triệu của người đồng lâm, bại trần như mình, thì nên vài tiền bạc ra mà mua hớt sự cực khổ, chuốc hớt cái đều nhọc-nhằn nếu mình hão tâm thì có thể được. Và nếu sắng trong tay có cái thế lâm được, mà không lâm, lại để nằm đống bạc tiền đó mà ngủ, hoặc xây vào chuyện vô ích, thì ôi! cả cai kiếp anh phú-hộ như thế bổ ích vào đâu!?

AN-THÁN (Tân-uyên), Biênhoà.

TRUYỆN

TÔ-HUỆ-NHI trọn bộ (1 à 3).

OÁN-HỒNG-QUÂN (thứ 5 rồi, thứ 6 sắp tiếp).

Cả hai thứ đều hay.

Mấy tiệm sách có bán.

PILULES PINK POUR PERSONNES PALES

MẮT TRÍ KHÔN

(NÃO BỊNH)

Sự mất trí và não-bịnh bề nơi não-căn sẻ bịnh. Ai mà có bịnh ấy chẳng chậy thì ắt phải lâu lắm. Thâm chí ngày xin đi chơi rồi, về quán lỡng cái tên của mình, quên đến cửa ở chỗ ăn; nếu bằng chẳng sẻ thì nhớp mà để hờ trong tôi, có lẽ phải xa quê lạc xứ mà chớ?

Muốn cho khỏi mang cái bịnh đó lợn ấy thì phải dùng một thứ mảnh được hay bổ huyết hiệu là Pilules Pink (Bổ hoàn linh đơn).

Những người đớn ông đớn bà mang bịnh khiếm huyết, muốn cho khương cường tráng kiện như anh em chẳng bao vậy thì chẳng khó gì. Mỗi phải sắm thứ thuốc Pilules Pink nầy là thứ bổ huyết bổ cân thương đẳng hay lắm. Thuốc Pilules Pink thường dùng hay lắm. Thuốc Pilules Pink có làm cho mình nhiều máu, làm cho khỏi huyết tinh anh, làm cho hưng vương cân cốt. Uống nó được lâu thì mình sẽ đặng mạnh giỏi sức khỏe lưu lâu, cho đến chi sẽ lấy làm lạ sao mà mau mạnh giỏi nhơn vậy thay!

Pilules Pink

(Bổ hoàn linh đơn)

Trong các tiệm thuốc có bán, có trử tại tiệm thuốc của ông de MARI et LAURENT Pharmacie Normale, de Saigon.

PILULES PINK POUR PERSONNES PALES

Hó-văn ấn-quán

IMPRIMERIE HÓ-VĂN

(Lithographie et Librairie)

SADEC VILLE

In bố số, cùng-lý, thủ thiệp, vẽ hình, in hình nói tác là mọn gì cũng in đặng.

Có bán đủ đồ Văn-phòng và đủ đồ cho học sanh dùng có số sách và thư tuồng truyện, có bán các thứ giấy trình quốc-ngữ Saigon.

Có làm con dấu đồng và mũ thung (Caoutchouc). Công chuyện làm rất kỹ và mau — Giá hàng Saigon.

Xin đồng bào chiếu cố.

Nay kính.

HÓ-VĂN-LANG: Directeur.

Rượu chát nhà hạng của AUGUSTE MATTEI làm tại bên sứ *Corse*, đã ngon vô song mà lại ngọt vô cùng.

Ai mua thì phải hỏi cho đặng tên AUGUSTE MATTEI.

Rượu nầy nói Đông-dương chỉ có một mình hàng Denis frères *trữ mà thôi.*

Thiệt khéo hạng nhứt

TIỆM-HỌA-CHƠN-DUNG

NGUYỄN ĐỨC NHUẬN

Số 78 Boulevard Paul Bert Saigon.

Thợ vẽ tiệm nầy đã có bằng cấp tốt nghiệp nơi trường xảo-nghệ, và được 8 cái bằng cấp đấu xảo Hànội. Hình vẽ thiệt tình xảo và dễ trăm năm không phai.

Chư qui vị muốn vẽ xin viết thơ hỏi, tiệm nầy sẽ gởi cho một tờ cáo bạch có biên rõ thước tắt giá cả và cắt nghĩa phân minh.

LA PLUS VASTE ET LA MIEUX ORGANISÉE DE L'INDOCHINE

PARFUMERIE — SPECIALITÉS — L. SOLIRENE — LABORATOIRE — PRODUITS CHIMIQUES — PHARMACIE PRINCIPALE — PHOTOGRAPHIE — DROGUERIE — HERBORISTERIE — ACCESSOIRES — FONDÉE en 1862 — BANDAGES — SAIGON

MAISON DE PREMIER ORDRE

CHUYỆN ARAP

(Tiếp theo)

Càng trông càng chẳng thấy vẻ đức vua nổi giận, nói rằng: Trẫm đã nầy quyền cho khanh chấn giữ con trẫm, khanh chẳng làm theo bổn phận, lại để cho con trẫm đi một mình, không theo coi chừng, mà khanh an tâm hay sao? Khanh hãy đi kiếm cho mau, nếu không gặp đặng thì khanh chẳng khỏi tử tội.

Cô-da-Đắc bị vua quở, cả sợ, bèn mang cung tên lên ngựa, ra khỏi thành, thông như kẻ chân chiến lạc mất bầy chiến, ngơ ngẩn kiếm tìm vậy. Cô-da-Đắc và đi và hỏi thăm kẻ đi đường, người trong xóm, mà không một ai thấy hoặc gặp 49 vị hoàng-tử hết. Cô-da-Đắc lấy làm lo sợ lắm, than rằng: Các anh ôi, các anh nay đã thế nào? Hay là các anh đã sa vào tay quân địch-quốc rồi? Tôi có phải là tới triều Há-giang mà khuấy cho sanh ra cuộc rối lòng hoàng-phụ như vầy hay sao? Thật ta rất ăn năn sao ta lở lầm mà cho phép các vị hoàng-tử đi sắng, và sao ta lại không đi với các ngài mà để cho sanh ra việc rối như vậy.

Cô-da-Đắc đi vất vơ ngoài đồng nội trót mấy ngày mà kiếm tìm không đặng, thoạt thấy một tòa nhà lầu cất toàn bằng cẩm thạch màu đen. Cô-da-Đắc bèn đi lần tới, thấy nơi một cái cửa sổ trên lầu có một người con gái đứng ngó xuống, mặt tốt như hoa, trắng như tuyết, mà đầu xã tóc, áo rách, gương mặt bộ buồn đã dưới. — Nàng thấy Cô-da-Đắc đi gần tới, vừa nghe đàng tiếng nàng nói thì hàng liền kêu mà nói rằng: Bớ người tráng-sĩ! Hãy mau mau lánh khỏi chốn nầy, nếu điên trí ắc không còn tánh mạng. Chồ nầy là động của một con qui sống đây. Nó là một thằng mọi ăn thịt người mà sống. Ai rủi đi ngan qua đây đều bị nó bắt hết, nó đem về nhốt trong khám tối rồi mỗi ngày mới bắt ra mà ăn thịt. Cô-da-Đắc nghe nói vậy bèn đáp rằng: Qui-nương chớ có lo sợ cho tôi, xin Qui-nương nói cho tôi rõ qui-nương là ai. — Nàng ấy nói: Thiếp là cô nnhà danh giá tại thành Hề.

Thiếp đi qua thành Bắc-đất mà thăm di Thiếp dan dau nặng, hòng qua Thiếp đi ngan qua đây, bị thăng mọi đó chán đường, giết hết kẻ tùy tùng của, đoạt hết đồ hành lý của thiếp và hai sống thiếp mà dẫn về đây. Thiếp nay duy chớ có một cái chết mà thôi, song thăng mọi đó lại muốn ép thiếp phục sự nó, nó hạng kỷ cho thiếp tới nơi ngày mai, nếu thiếp không thuận tùng thì nó sẽ làm dữ với thiếp. Mà chàng hãy mau mau lánh thân đi, vì trong giây lát đây thì nó về tới, nó dương đi chạn người hành-lữ nó thấy đạn đi phía đàng xa kia kia. Chàng hãy đi đi cho mau, thiếp cũng lo sợ cho chàng chẳng khỏi thoát khỏi tay nó.

Nàng nói chưa dứt lời, thăng mọi chạy ngựa về đã tới. Thật là một người cao lớn dị-thường, hình dung quái gở lắm. Nó ngồi trên lưng một con ngựa lớn voc, ngựa xứ Tạc-la-ri, tay nó cầm một con dao rộng bề ngang, lớn lắm và nặng lắm, không ai dở lên cho nổi. — Cô-da-Đắc thấy nó lạnh mình, vì thuở nay chưa từng thấy người vậm vỡ và quái di như vậy. Chàng bèn lấm-lâm dọc kinh cầu trời ủng hộ cho chàng, rồi rút gươm ra gò cương ngựa, thủ thế mà chờ thăng mọi đó tới. Thăng mọi ấy thấy một người ốm yếu, nhỏ tuổi, đứng trước mình, bộ đứng như muốn tranh thắng bại, thì bộ khinh lớn, trông chả cân phải nhọc sức mà tranh đấu. Cô-da-Đắc ra mãu tỏ rằng mình thủ thế mà hão tôn tánh mạng mình, nên thúc ngựa tới gần tên mọi rồi chém tên mọi một dao mạnh nơi đầu gối. Tên mọi vàng bị một dao, la lớn lên một tiếng vang rền đông nội, như trời sấm sét vậy. Tên mọi cã giận, dở dao lên nghe một tiếng ngân, rồi chém xuống, may Cô-da-Đắc lẹ, tránh khỏi, chớ chi đỡ thì cũng không tài gì mà đỡ cho nổi cái trớn mạnh đường dao ấy. Tránh khỏi đường dao đó, Cô-da-Đắc lẹ làn chém lại một dao đức nghiêng eườm tay mặt tên mọi, cái dao cầm trong tay cũng bị rớt luôn xuống đất. Cô-da-Đắc chém hồi một dao nữa, tên mọi lẹ xuống ngựa, đụng đất nghe một tiếng lớn, chủ khoãn đất đó rung rinh. Cô-da-Đắc nhảy theo xuống đất mà chặt đầu tên mọi. Khi hai đàng đấu chiến nhau, thì nàng xinh đẹp ấy đứng trên lầu ngó thấy chàng chương, cả sợ cho Cô-da-Đắc và xái cầu cho chàng thắng nổi thăng mọi bị rung tay, nàng ngã thác thăng mọi bị rung tay, nàng cả mừng, ở trên lầu đốc sức Cô-da-Đắc. Khi thăng mọi té xuống ngựa, Cô-da-Đắc chém được đầu, thì nàng cả mừng, kêu nói với Cô-da-Đắc rằng: « Bớ người hào-kiệt, đã nhọc sức trừ loài hung ác rồi, xin hào-kiệt hãy lâm luôn cho tròn ơn đức. Chúa khóa lầu nầy, thăng mọi đã trong tui nó, xin người hãy lấy mà mở cửa cứu thiếp lâm phước. Cô-da-Đắc bèn lục tủ thăng mọi, lấy ra một xâu chìa khóa.

Cô-da-Đắc lại mở cửa cái, vào sân trong thì nàng đã xuống lầu ra tới đó rồi. Nàng qui xuống cúi đầu tạ ơn. Cô-da-Đắc không cho, khuyên nàng hãy đứng dậy. Nàng tỏ nhiều lời cảm tạ ơn cứu sanh và khen ngợi rằng chàng là một đứng hùng anh, trên đời có một. Cô-da-Đắc nói lời khiêm nhượng, mà nay gần nàng hơn khi nầy, xem nàng lại càng xinh đẹp hơn khi nầy bội phần, mà không biết cái vui mừng của nàng đặng cứu khỏi nơi hàm rồng hang cọp, với cái vui mừng của chàng cứu đặng mỹ người mĩ mạo giai nhơn, hai cái vui mừng không biết cái nào vui hơn.

Hai đàng đang chuyện vãn nhau, xây nghe tiếng rên la than khóc lối gần đó. Cô-da-Đắc nói rằng: Lối nghe in tiếng người than khóc lối đây, có phải chăng? — Nàng nói: thưa ân-nhân, thật đó tiếng ấy ở trong cái khám lối kia kia, và nói và đưa tay ra chỉ một cái cửa. Trong đấy không biết bao nhiêu người bị thăng mọi đó bắt nhốt, thấy đều bị xiềng hết, và mỗi ngày thăng mọi đó tới bắt ra mỗi người miễn sống. — Chàng nói: nếu vậy thì tai lại càng thêm mãng, xi ta cứu được nhiều người, chớ không phải một mình qui-nương mà thôi. Vậy, qui-nương hãy cùng tôi tới đó mà mở tới cứu mấy người ấy, ấy là chia sự vui mừng với tôi. Chắc Qui-nương khi cũng vui lòng lắm mà thấy mấy người ấy được toàn tánh mạng. — Nói rồi, hai người đều bước tới cửa ấy. Bi gần tới, lại nghe tiếng rên xiết càng thê thảm.

(San sẻ tiếp theo)

SAIGON — IMP. DE L'UNION

L'Administrateur Gérant: NGUYỄN-VĂN-CỦA

Certifié le Gérant à: Bienhoà
ne peut en chiquanter exemplaires
Bienhoà le 4-10-1931